

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta informatiky a statistiky

Diplomová práce

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta informatiky a statistiky

**Základní registry státní správy
se zaměřením na identifikaci osob**

Vypracovala:

Bc. Jana Baranová

Vedoucí práce:

doc. Ing. Prokop Toman, CSc.

Rok vypracování:

2012

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně. Veškeré použité podklady, ze kterých jsem čerpala informace, jsou uvedeny v seznamu použité literatury a citovány v textu podle normy ČSN ISO 690.

V Praze dne

Podpis:

Poděkování:

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování doc. Ing. Prokopovi Tomanovi, CSc. za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé diplomové práce. Děkuji také společnosti Soliditet, s.r.o. (Bisnode AB) za to, že mi umožnila zúčastnit se konference ISSS 2012 v Hradci Králové. A v neposlední řadě děkuji svým rodičům za psychickou podporu a důvěru, kterou ve mně vkládají.

Abstrakt v češtině

Diplomová práce se soustředí na problematiku registrů státní správy se zaměřením na identifikaci osob. V analýze je porovnáván stávající stav systému registrů státní správy s budoucím stavem systému, po zavedení Informačního systému Základních registrů k 1. červenci 2012.

Teoretická část se zabývá historií veřejných registrů, důležitými milníky, vývojem a popisem systému a legislativou relevantního prostředí ČR.

V praktické části je provedena analýza a porovnání obou stavů na vybraných životních situacích. Zahrnuje i popis fungování vnitřních procesů nově zavedeného Informačního systému Základních registrů, jeho logiky, infrastruktury a propojenosti prvků.

This thesis is focused on the issue of registers of public administration with a focus on identification of persons. The analysis is compared to the current state of the system registers with the future government of the state, after the introduction of information system of basic registers of 1 July 2012.

The theoretical part deals with the history of public registers, important milestones, development and a description of the system and relevant legislation of the Czech Republic.

In the practical part of the analysis is done comparison of both conditions in selected life situations. In this part is included description of the functioning of the internal processes of the newly introduced information system of basic registers, his logic, infrastructure and interconnectedness of the elements.

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Historie veřejných registrů.....	14
2.1	Historie příjmení.....	14
2.2	Historie identifikace osob.....	15
2.2.1	Pojem identifikace osoby	16
2.2.2	Prokázání identity.....	17
2.2.3	Nedostatky dokladů.....	18
2.3	Historické milníky veřejných registrů	20
2.3.1	Akční plán eEurope+ 2003	26
2.3.2	Datové schránky.....	28
2.3.3	Elektronický podpis	29
2.3.4	Portal.gov.cz.....	30
3	Vývoj a popis registrů státní správy (RSS).....	33
3.1	eGovernment	34
3.1.1	eGON	34
3.1.2	Czech POINT	35
3.1.3	KIVS – Komunikační infrastruktura Veřejné správy.....	38
3.1.4	Základní registry veřejné správy.....	39
3.1.5	Zákon o eGovernmentu.....	41
3.2	Vývoj e-Governmentu v České republice	42
3.2.1	eCzech 2006.....	43
3.3	Správa základních registrů	43
3.3.1	Registr osob (ROS)	45
3.3.2	Registr obyvatel (ROB).....	46
3.3.3	Registr územní identifikace adres a nemovitostí (RUIAN)	48
3.3.4	Registr práv a povinností (RPP).....	49
3.3.5	Informační systém základních registrů (ISZR)	51

3.3.6	ORG – převodník	52
3.4	Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ)	54
4	Legislativa relevantního prostředí v ČR	56
5	Analýza současných RSS z hlediska identifikace osob	58
5.1	Životní situace – narození dítěte z pohledu ISZR	58
5.1.1	Založení nového občana do Registru osob (ROB).....	58
5.2	Občanský průkaz	60
5.2.1	Občanský průkaz bez strojově čitelných údajů (OP)	60
5.2.2	Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji (e-OP).....	61
5.2.3	Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem (e-OP s čipem).....	63
5.3	Životní situace - Vydání prvního e-OP	64
5.3.1	Vygenerování prvního občanského průkazu.....	65
5.3.2	Převzetí e-OP	66
5.4	Pořízení nového občanského průkazu (e-OP)	67
5.4.1	Situace vyžadující změnu občanského průkazu.....	67
5.4.2	Způsob označení změny údajů na OP	67
5.4.3	Postup při podání žádosti o nový e-OP	69
5.4.4	Vyřízení žádosti o e-OP	70
5.4.5	Možnosti využití kontaktního elektronického čipu na e-OP.....	71
5.5	Životní situace – Změna příjmení v důsledku sňatku.....	71
5.6	Další životní situace a popis jejich řešení při zavedení ZR.....	72
5.6.1	Současný stav	72
5.6.2	Budoucí stav	73
5.6.3	Životní situace – Změna doručovací adresy.....	73
5.6.4	Řešení životní situace – Změna doručovací adresy, s využitím vlastního nebo užívaného AIS	74
5.6.5	Zhodnocení.....	75

5.6.6 Životní situace – Chybný obchodní název společnosti.....	75
5.6.7 Řešení životní situace – Chybný obchodní název společnosti, prostřednictvím ISDS	76
5.6.8 Zhodnocení.....	77
5.6.9 Životní situace – Potřeba informovat jednotlivé poskytovatele služeb o nastalých změnách.....	78
5.6.10 Řešení životní situace – Potřeba informovat jednotlivé poskytovatele služeb o nastalých změnách, prostřednictvím Czech POINT	78
5.6.11 Zhodnocení.....	79
6 Předpokládaný vývoj a zhodnocení	80
7 Závěr	83
8 Slovníček pojmů	85
9 Použitá literatura	89

Seznam obrázků

Obrázek 1 eGON jako živý organismus[11].....	35
Obrázek 2 eGON - symbol pro zobrazení Czech POINT jako univerzální kontaktní místo[11]	36
Obrázek 3 eGON - symbol pro komunikační infrastrukturu veřejné správy[11]	38
Obrázek 4 eGON - symbol pro Základní registry veřejné správy[11].....	40
Obrázek 5 eGON – symbol pro eGovernment Act – legislativní podpora[11].....	41
Obrázek 6 Systém základních registrů	45
Obrázek 7 Zobrazení systému ZR s vnitřní strukturou[39]	53
Obrázek 8 Proces založení nového občana do ROB[14]	59
Obrázek 9 Vzor OP bez strojově čitelných údajů - přední část[42].....	61
Obrázek 10 Vzor OP bez strojově čitelných údajů - zadní strana[42].....	61
Obrázek 11 Vzor OP se strojově čitelnými údaji - přední strana[42]	62
Obrázek 12 Vzor OP se strojově čitelnými údaji - zadní strana[42].....	62

Obrázek 13 Vzor OP se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem – přední strana[42]	64
Obrázek 14 Vzor OP se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem – zadní strana[42]	64
Obrázek 15 Předání žádosti o e-OP[14]	66
Obrázek 16 Převzetí prvního OP[14]	67
Obrázek 17 Změna příjmení sňatkem[14]	72

Seznam tabulek

Tabulka 1 Kategorie životních situací portal.gov.cz (zdroj: autor)	30
Tabulka 2 Označení OP při změně trvalého pobytu (zdroj: autor)	68
Tabulka 3 Označení OP při změně údajů, mimo změnu trvalého pobytu (zdroj:autor)	68

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Popis zkratky
AIFO	Agendový identifikátor fyzické osoby
AIFO AIS OP	Agendový identifikátor fyzické osoby pro agendu občanských průkazů
AIS	agendový informační systém
AIS EO	Agendový informační systém pro Evidenci obyvatel
AIS ROB	Agendový informační systém Registru obyvatel
AIS ROS	Agendový informační systém Registru osob
BOK	Bezpečnostní osobní kód
CIS	Informační systém cizinců
CMS	Centrální místo služeb
Czech POINT	Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DMVS	Digitální mapy veřejné správy
DS	Datová schránka
e-OP	občanský průkaz se strojově čitelnými údaji
e-OP s čipem	občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem
EU	Evropská unie
EZK	Elektronická zdravotní knížka
FO	fyzická osoba
IČO	Identifikační číslo osoby
IČP	Identifikační číslo provozovny
IS ORG	Informační systém převodníku ORG
ISDS	Informační systém Datových schránek
ISKN	Informační systém Katastru nemovitostí
ISÚI	Informační systém Územní identifikace
ISVS	Informační systém Veřejné správy
ISZR	Informační systém Základních registrů
JIP	Jednotný identitní prostor
KIVS	Komunikační infrastruktura Veřejné správy
OP	občanský průkaz bez strojově čitelných údajů
OVM	Orgán veřejné moci
PO	právnícká osoba
ROB	Registr obyvatel
ROS	Registr osob
RPP	Registr práv a povinností
RSS	Registry státní správy
RUIAN	Registr územní identifikace adres a nemovitostí
SIP	Státní informační politika
SZR	Správa základních registrů
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů

ÚVIS	Úřad pro veřejné informační systémy
ZIFO	Základní identifikátor fyzické osoby
ZR	Základní registry

1 Úvod

Stát pro plnění svých základních funkcí potřebuje evidovat různé údaje o právnických i fyzických subjektech, adresách, nemovitostech, vozidlech, právech a povinnostech, a mnoha dalších skutečnostech. Tyto evidence v současné době procházejí zásadní přeměnou v projektu, který byl odstartován přijetím zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech. K 1. lednu 2010 podle tohoto zákona vznikl i úřad Správa základních registrů, který spravuje Informační systém Základních registrů. V důsledku této skutečnosti měl být zahájen zkušební provoz už k 1. červenci 2010, o rok později provoz ostrý. Mnoho důvodů však zapříčinilo, že se plánované termíny nepodařilo dodržet, proto bylo spuštění Základních registrů posunuto právní formou na 1. července 2012. Projekt se nyní nachází ve finální fázi před rutinním provozem a všechny kroky směřují k tomu, aby tento termín dodržen byl.

Problematika státních registrů je sama o sobě velmi rozsáhlá a týká se jí celá řada studií, podkladů k zákonům, projektů atd. Zaměřila jsem se proto na užší oblast týkající se identifikace osob¹, kterou podrobněji rozebírám v kapitole 4 (Analýza současných registrů státní správy se zaměřením na identifikaci osob). Přínos své práce vidím v uceleném popisu systému Základních registrů, který čtenáři přiblíží samotnou problematiku základních registrů, procesů probíhajících v systému, vazeb a propojení jednotlivých prvků systému a pomůže snadněji pochopit nutnost revoluce stávajícího systému na systém budoucí.

K pochopení fungování nového systému mají pomoci i případové studie v závěru práce, které popisují řešení vybraných životních situací – jako jsou například zanesení nového občana do Registru obyvatel, vydání prvního občanského průkazu nebo různé změny z důvodu přestěhování se (změna doručovací adresy), změny údajů v důsledku sňatku (změna příjmení a rodinného stavu), nebo další změny a opravy nesrovnalostí, které mohou nastat v Registru osob (oprava názvu společnosti) atd. Na příkladech lze pochopit unikátnost a centralizaci záznamů vedených v registrech.

Téma je zajímavé a aktuální už z toho důvodu, že se za nedlouho bude dotýkat každého občana České republiky, i když tuto změnu nemusí pocítit s úderem půlnoci k 1. červenci 2012, ale v dlouhodobém časovém horizontu. Ne všichni se však s touto

¹ Osoba je v tomto smyslu definována jako právnická či fyzická osoba, ale i občan.

problematikou mohou ztotožnit, pochopit ji a akceptovat. Jde o revoluční projekt registrů státní správy s využitím technologií dnešní doby, které občanům a úředníkům ulehčují život v každodenních záležitostech. Bohužel ne všem a zvláště pak starším spoluobčanům může tento přelomový přístup v komunikaci s orgány veřejné moci vyhovovat.

2 Historie veřejných registrů

V české historii se za první poznatky o jakési správě obyvatel považují tzv. desky zemské, které existovaly od třináctého století. Již tehdy byl nezpochybnitelný jejich obsah. Co bylo zapsáno, to platilo. Zároveň byly desky zemské považovány za jakýsi pilíř státnosti.

Stejně tak během třicetileté války² zavedli ve Švédsku velmi přesné seznamy obyvatelstva. To umožnilo dokonalejší výběr daní, usnadnění odvodu budoucích vojáků na vojnu a přispělo k systematickému budování armády.

Za zmínku stojí také reformy Marie Terezie, která k registru obyvatel zavedla také registr nemovitostí. Nově se vyměřovaly pozemky, za které se samozřejmě také vybíraly daně, a postupně byl udáván základ současným registrům, které jsou v pozměněné podobě dochovány do dnes.

2.1 Historie příjmení

V dřívějších dobách k potřebě jmen přibyla i potřeba příjmení pro identifikaci osob. Příjmení se tvořila podle:

- názvu lokalit nebo teritorií odkud osoby pocházely,
- zastávaného úřadu, zaměstnání nebo obchodu,
- dědictví, rodový vztah,
- příjmení vyjadřující osobní charakteristiky, fyzický vzhled, dovednosti a přezdívký,
- odvozeniny od názvů rostlin, zvířat,
- příjmení uměle vytvořená, odvozená nebo ozdobná, libozvučná vyjádření (mohou být tvořena i z více slov, kdy roli hraje spíše libozvučnost výslovnosti, než vlastní obsah,
- odvozeniny od jmen svatých, biblických jmen,
- názvy věcí, látek, jevů apod.

² Třicetiletá válka (1618-1648)

Zajímavostí z dřívějších dob v anglicky mluvících zemích bylo to, že žena nemusela přijmout příjmení manžela. Pokud se však narodilo dítě v manželském svazku, přijímalo automaticky příjmení otce. V dnešní době je trend ponechání si příjmení za svobodna opět využíván především u řady umělkyní, hereček, spisovatelek a hudebnic, ale i v běžných profesích.

Z bezpečnostních důvodů u různých profesí je však možnost změny příjmení i účelově, kvůli ochraně samotné osoby i jejích blízkých. Jedná se o lidi, kteří zastávají bezpečnostně citlivé funkce nebo zaměstnání, jako jsou vězeňští dozorcí, personál psychiatrických zařízení, operativní a řídící pracovníci speciálních policejních složek, zpravodajských a kontrarozvědných služeb. Tito lidé používají ve svých profesích tzv. „levá“, pozměněná příjmení.

V současné demokratické společnosti je možnost ponechání si dívčího jména nebo možnost změny příjmení projevem svobody rozhodování. Samozřejmě, že je možné nechat si změnit příjmení, ovšem změna musí být schválena a musí probíhat legálně s řádným zaevidováním změny do evidence obyvatel, aby se předešlo různým kriminálním zločinům a podvodům, které mohou se záměnou totožnosti a účelně změněným příjmením souviset.[27]

2.2 Historie identifikace osob

Nutné bylo ke konkrétnímu záznamu o osobě konkrétní osobu přiřadit, proto se nabízí kapitola o identifikaci osob.

Osobu můžeme identifikovat z více pohledů. Podle toho jak fyzicky vypadá, jak se sociálně chová, do jaké interakce vstupuje se svým okolím, podle toho, jaké má osoba jméno, jak ji nazývají ostatní (příjmení, jméno, přezdívk) – jak osobu nazývají její blízcí v rodinném kruhu, v pracovním prostředí, kde zastává určité postavení, funkci, roli. Identifikaci je možné provést i podle toho, co osoba zná, má nebo dělá. Identifikace osoby je možná podle fyzických, biologických nebo genetických charakteristik.

Na výzkum biometrie, biometrické identifikace a verifikace se odborníci zaměřovali již od 80. let minulého století. Širší zájem o rozvoj této vědy byl v 90. letech a následně až s rozšířením počítačů na konci 20. století se identifikace osob rozšířila a zdokonalila zejména pro kriminalistickou praxi. Byla zde snaha o automatizaci zpracování otisků prstů a dlaní, pro identifikaci dopadení pachatele, který zanechal otisky na místě trestného činu.

Zvýšenou potřebu schopnosti identifikace osob nejen podle různých průkazů, ale hlavně pomocí biometrie, zaznamenávají státní správy po teroristickém útoku 11. září 2001. Před tímto datem byla komerční biometrie ve svých začátcích. Po tomto milníku dostala bezpečnost zcela nový rozměr. Jak zmiňuje knížka *Biometrie a identita člověka*: „Aktuálním problémem se stala nejen kontrola veřejného prostoru (letišť, tranzitních bodů, administrativních nebo komerčních center, správních budov, správních institucí atd.), ve kterém se v reálném čase pohybuje množství lidí, ale obecně i přístup k chráněným informacím.[27]“.

Identifikace osob byla primárně spojována s vojenskými a bezpečnostními aplikacemi. Vědecky orientovaná identifikace osob pak byla spojována hlavně s kriminalistickými a forenzními disciplínami.[27]

2.2.1 Pojem identifikace osoby

Identita, pojem pocházející z lat. *Identitas*, odvozené od slova *idem* – *stejný*, neboli *totožnost*, se používá tehdy, pokud jsou porovnávány pojmy, objekty atp. záměnně takovým způsobem, že mezi ně nemůžeme klást znaménko rovnosti. Identita je chápána jako totožnost něčeho s něčím anebo se sebou samým. Identita je logický vztah mezi objekty, jež se shodují ve všech svých vlastnostech. Identické výrazy mají stejný význam (denotát), nikoliv však stejný smysl.[27]

Identita osoby je definována jako „nezbytná podmínka bytí každé konkrétní osoby“ nebo jako „podmínka být sám sebou a nikým jiným“. Lidská identita je kombinace biologických i psychických, vrozených i získaných individuálních a specifických vlastností a schopnosti vnímat sám sebe. Další rozvoj naší osobnosti je závislý právě na schopnosti vnímání své vlastní identity.[27]

Zvláštním a velmi specifickým případem identity obecné je identifikace osoby. „Termínem identifikace se obecně myslí „akt nebo proces prokázání nebo zjištění identity“, nebo „vyhodnocení identity jednoho objektu ve vztahu k dalším objektům“, nebo „akt nebo proces zjištění nebo prokázání existence konkrétní osoby“ nebo i „akt či proces vyhodnocení, jehož cílem je stanovit, zda porovnávané objekty jsou identické či nikoliv“ atd.[27]“.

2.2.2 Prokázání identity

K prokazování identity jsou používány různé průkazy a doklady, doklad k prověření totožnosti, které mohou obsahovat:

- fotografii držitele,
- datum narození, popř. i místo narození (vazba na matriku, která je gestorem³ za rodný list),
- národní příslušnost,
- osobní identifikační číslo (rodné číslo, číslo sociálního pojištění, ...),
- identifikační číslo nebo kód vydaného dokladu,
- datum vydání a platnost dokladu,
- místo trvalého pobytu,
- další osobní charakteristiky:
 - výška, váha, barva očí, údaje o rodičích, partnerech, dětech, zaměstnavatelích, stavech (svobodný/ženatý), podpisový vzor, biometrické charakteristiky (otisk prstů, digitální fotografie), zdravotní údaje atd.

Finální struktura dat v dokladu je podmíněna druhem dokladu a jeho fyzickým provedením. Doklad může být vystaven v papírové podobě nebo ve formátu identifikační karty založené na odlišných technologiích. Čipové karty sloužící k identifikaci nesou v některých zemích i zdravotní údaje (krevní skupina, dárcovství) nebo rizikové nemoci, kdy nositel dokladu může ztratit vědomí (epilepsie, cukrovka), spojení na ošetřujícího lékaře, zdravotní středisko apod. Záleží pouze na účelu dokladu a velikosti čipové paměti, v jakém rozsahu budou data na čip uložena. Karty mohou pojmout až kompletní zdravotní kartu jedince, v rozsahu informací o očkování, alergiích, chronických a překonaných nemocech, podávaných medikamentech a jejich dávkování, zdravotním pojištění aj.

³ Gestor – jednatel, ten, kdo je pověřen výkonem určité činnosti.

Jak uvádí knížka Biometrie a identita člověka: „rozhodující je vždy legislativa, která by měla zahrnovat zájmy jedince i společnosti (musí být vždy jednotné nebo kompromisní)[27]”.

2.2.3 Nedostatky dokladů

Nedostatkem dokladů je jejich závislost na primárním dokladu, rodném listu, dále pak fyzické oddělení identifikačního dokladu od jeho nositele. Většinou jsou bezpečnostní opatření věnována nemožnosti falzifikace dokladu nebo zneužití dokladu jinou osobou, možnosti zneužití primárního dokladu není pozornost tolik věnována.

Rodný list vystavuje matrika, což je rozdílná instituce oproti státní správě, která na základě rodného listu vystavuje odvozené doklady, jako jsou občanské průkazy, pasy, řidičská oprávnění, bankovní karty apod. Z pozice matriky hrozí neoprávněné vydání duplikátu rodného listu osobě, která se prokáže dokladem odvozeným od rodného listu, nelze však objektivně prokázat, že osoba, která si vyžádala vydání duplikátu je oprávněnou osobou k tomuto dokladu. Rodný list sám o sobě není důkazem identity osoby. Je nutné průkazně a objektivně spojit osobu s osobou uvedenou na rodném listě, jinak nám rodný list žádnou průkaznost osoby neposkytuje. Nelze ani říci, zda je osoba uvedená na rodném listě živá či nikoliv. Tento list je pouze dokladem o narození osoby. Naskýtá se ovšem teritoriální problém, kdy rodný list je vystaven v místě narození, avšak možnou změnou příjmení nebo v případě úmrtí na jiném místě, než byl vydán rodný list, se zvyšuje možnost neoprávněného vydání duplicitního rodného listu. Matrika se dozví se zpožděním, že konkrétní osoba je již po smrti. Toto by vyřešil online informační systém, který by tato data centrálně spojoval.[27]

Řidičský průkaz je v některých zemích používán k identifikaci osob, je chápán jako pomocný identifikační doklad, v jiných zemích má hodnotu primárního dokladu. Řidičský průkaz je získán po složení předepsaných zkoušek. Jako podklady mu slouží identifikační průkazy a pasy.

Identifikační čísla a kódy mají své kořeny také spojené s majetkem a orientací. Číslovají se domy v ulicích pro určení pozice. Městům a obcím jsou přidělovány poštovní směrovací čísla, kvůli zrychlení dodání zásilek. Od druhé poloviny dvacátého století jsou číslována i auta pro rozlišení jednotlivých kusů, číselně je vyjádřen jejich výrobce, technické charakteristiky a další parametry. V dnešní době se čísluje téměř cokoliv a od

číslování se posouváme dále ke kódování, kde se kromě číslic mohou vyskytovat i písmena, která podstatně rozšiřují kombinační a vypovídací možnosti identifikátoru. Na stejném principu fungují osobní identifikační čísla, která slouží k rozlišení identifikace otce a syna se stejným příjmením i jménem, kteří žijí ve stejné domácnosti. [27]

Z důvodů nestability a neustálých změn identifikačních údajů osob a jejich vazeb na další osoby je ve většině zemí veden registr obyvatel, do kterého se zapisují základní identifikační údaje o všech občanech. Základními identifikačními údaji jsou:

- datum narození,
- jméno,
- příjmení,
- stav,
- vazební osoby (partneři, rodiče, děti, příbuzní),
- adresy trvalého i přechodného bydliště atd.

Registr obyvatel je tedy nepostradatelný pro výkon státní správy. Opodstatnění tohoto registru je administrativní, sociální, ekonomické, statistické, bezpečnostní (vojenské) apod.

Identifikace osob podle jména a příjmení je ovšem nedostačujícím faktorem. Lidí se jménem Jan Novák je v České republice nespočet, tudíž je potřeba přesné identifikace, o kterého Jana Nováka se jedná. Stejný problém mají země jako je Anglie nebo Čína, kde jsou četnosti příjmení zredukovány na minimum. Např. v Číně je registrováno cca 3100 příjmení. Ve světě se počet příjmení neustále zmenšuje a ta málo početná postupem času zanikají úplně. V knize Biometrie a identita člověka se uvádí, že „ještě před 100 lety existovalo v Číně kolem 12000 příjmení“ [28].

Další problém související se jménem je fonetika. Často je zaměňován význam příjmení v psané podobě oproti příjmení vyřčenému. Vznikají pak nesrovnalosti v evidenci obyvatel a je těžké dohledat historii rodokmenu obyvatel.

K identifikaci osob napomáhají i získané akademické tituly, které jsou uváděny v kartotékách, databázích, registrech, personálních agendách a různých seznamech. Tyto tituly jsou využívány spíše v uzavřeném prostředí. Tituly a hodnosti získané

absolvováním, jmenováním, povýšením nebo služebním postupem mají význam především funkční, ukazují na znalosti a schopnosti jejich nositelů. V běžném životě se pohlíží spíše na výsledky jednotlivců, co mají za sebou, jaké výsledky a co doposud dokázali, než na to jaký mají titul.[27]

2.3 Historické milníky veřejných registrů

Prehistorii veřejných registrů jsem popsala v kap.2. Počátky registrů se datují od 13. století (desky zemské), 17. století – doba vlády Marie Terezie a její zavedení počátku registru obyvatel, ale až od roku 1998 můžeme hovořit o veřejných registrech s využitím informačních a telekomunikačních technologií (ICT).

Rok 1998

Vzniká Rada pro státní informační politiku jakožto konzultativní orgán pro vládu ohledně informační společnosti.

Rok 1999

Státní informační politika (SIP) navrhuje první strategii pro rozvoj informační společnosti, která má za cíl vybudovat a provozovat integrované národní komunikační infrastruktury, čímž chce zabezpečit propojení jednotlivých oddělení a informačních systémů.

V květnu 1999 je v České republice přijata koncepce budování tzv. „informační společnosti“ ve formě dokumentu s názvem „Státní informační politika – cesta k informační společnosti.“

Na konci roku 1999 přichází ze strany Evropské unie (EU) tzv. Prodiho iniciativa eEurope, která je prezentována v březnu 2000.

Obě koncepce se velmi shodují. Co je ovšem rozděluje, je zacílení strategie. Koncepce České republiky se mimo jiné zaměřuje spíše na informatizaci veřejné správy, ne již tolik na liberalizaci telekomunikací, zlevnění a širokou dostupnost telekomunikačních služeb, jak je tomu v koncepci eEurope.

Rok 2000

V květnu 2000 proběhlo setkání zástupců EU se zástupci kandidátských zemí, kdy závěrem jejich schůzky byla shoda v tom, že kandidátské země by měly přijmout společnou koncepci v oblasti informační politiky, blízkou koncepci eEurope. Na

červnovém summitu EU v Göteborgu byla tato koncepce přijata rovnou v podobě upraveného akčního plánu. Jedná se o dokument s názvem „Akční plán eEurope+“.

V tomto roce je založen Úřad pro veřejné informační systémy (ÚVIS), který nahradil bývalý Úřad státních informačních systémů. Úkolem ÚVIS je strategické plánování informačních systémů veřejné správy a jejich propojení v souladu s dodržováním státní informační politiky.

V témže roce je schválen **Zákon č. 365/2000 Sb. o veřejných informačních systémech veřejné správy** a první verze **Akčního plánu pro realizaci státní informační politiky**. Pro roky 2000 – 2002 jsou hlavními cíly akčního plánu:

- informační gramotnost,
- elektronický obchod,
- elektronizace veřejné správy.

Tento akční plán je přijat roku 2002 a realizován v roce 2003.

V červnu roku 2001 se Česká republika připojuje k programu eEvrope+.

Rok 2003

V lednu 2003 bylo založeno Ministerstvo informatiky, které odpovídalo za:

- koordinaci a rozvoj elektronizace veřejné správy,
- telekomunikace,
- poštovní služby,
- a podporu informační společnosti obecně.

V říjnu 2003 byl spuštěn pilotní veřejně administrativní portál „**portal.gov.cz**“.

V březnu roku 2004 vláda přijímá dokument Státní informační a komunikační politiky „**eCzech 2006**“. Tento dokument prolíná předchozí dokument - Státní informační politiku: cesta k informační společnosti s dokumentem Národní telekomunikační politika. Státní informační a komunikační politika přebírá priority **Akčního plánu eEurope 2005: Informační společnosti pro všechny** tak, aby Česká republika dostála svým závazkům z toho vyplývajících a zároveň vyléžila maximum z možností, které jí skýtá potenciál ICT. Úkolem bylo stanovit národní cíle tak, aby jednak zohlednily

evropské priority, ale aby zároveň reagovaly i na specifické potřeby ČR. Z tohoto důvodu byly následně stanoveny prioritní oblasti ČR v pořadí podle důležitosti:

- dostupné a bezpečné komunikační služby,
- informační vzdělanost,
- moderní veřejné služby on-line,
- dynamické prostředí pro elektronické podnikání.

Po ročním testování byl v říjnu roku 2004 oficiálně spuštěn „portal.gov.cz“, který pomáhá občanům a podnikatelům komunikovat s veřejnými institucemi.

Rok 2005

Vláda přijímá Státní strategii pro ochranu a soukromí. Veřejné instituce mají povinnost provozovat elektronické podatelny.

Rok 2006

V červenci roku 2006 přicházejí na scénu služby, jako jsou elektronický podpis nebo eStamp autorizační služba. Jedná se o přijímání elektronických požadavků, doručování dokumentů eAddresses a vydávání správních činností v eForm.

Stejně tak v červenci 2006 zahajuje daňová správa „Daňový portál pro veřejnost“.

Září 2006 Ministerstvo informatiky přijímá eInvoices. Do konce roku 2007 bude Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí a Odbor sociální péče přijímat elektronické požadavky.

České orgány zahajují vydávání elektronických pasů podle požadavků EU. Pasy obsahují biometrické údaje a mají další funkce pro zabezpečení, jako jsou vodoznaky, složité vzory nebo čipy aj.

Listopad 2006 vzniká nový portál „www.praha.eu“, který poskytuje přístup k službám veřejné správy prostřednictvím eForms a přímou komunikaci s poskytovateli služeb – plyn, voda, doprava. Je zřízena i platební brána pro online placení poplatků, daní a pokut.

Rok 2007

V květnu 2007 Vládní rada pro informační společnost funguje jako meziresortní orgán, který poskytuje odborné zázemí pro vládní rozhodnutí v otázkách eGovernmentu a ICT.

Ve stejné době je zrušeno Ministerstvo informatiky. Český rozhodčí soud mění pravidla a v otázkách sporů EU domén – probíhá pouze elektronické soudní řízení. Květen 2007 je milníkem zasílání dokumentů pro řešení sporů, dokumenty jsou podepsány a zasílány pomocí elektronických podpisů.

V červnu 2007 je Ministerstvo vnitra jmenováno vedením eGovernmentu a Informační společnosti, nahrazuje tím zaniklé Ministerstvo informatiky. Zároveň se Ministerstvo vnitra zavázalo k odpovědnosti za správu internetových stránek bývalého Ministerstva informatiky a za správu Veřejného informačního portálu. Pod IT oddělení Ministerstva vnitra také spadá:

- Oddělení pro projekty eGovernmentu,
- Oddělení koncepce a koordinace informačních systémů veřejné správy,
- Oddělení pro vývoj a provoz infrastruktury veřejné správy.[8, 32]

Rok 2008

Rok 2008 je rokem, kdy je oficiálně zahájen projekt Czech POINT. Na terminálech je možné ověřovat dokumenty, provést výpis z trestního rejstříku, výpis z registru pozemků atd.

V červenci 2008 je schválen zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon též nazývaný jako „Zákon o eGovernmentu“ nebo „eGovernment Act“). Tento zákon nabyl účinnosti 1. července 2009.

V říjnu 2008 spustila ministryně spravedlnosti informační systém „eJustice“. Tento informační systém byl spuštěn za účelem zlepšení přístupu k informacím o soudních rozhodnutích, jakožto pokračování stávající služby „infocourt“.

Informační systém eJustice rozšiřuje stávající přístup k informacím o přístupu k informacím:

- o místě soudních řízení,
- o času a místě konání soudního řízení,
- o jménu soudce, předmětu jednání, účastnících řízení,
- o dostupnosti soudního řízení, zda je řízení veřejné či nikoliv.

Dalším důvodem zřízení eJustice bylo:

- usnadnit práci soudcům, advokátům a dalším osobám,
- zjednodušit a urychlit soudní řízení,
- zvýšit transparentnost při současném snížení nákladů.

Rok 2009

V únoru 2009 je podepsaná smlouva o provozování informačního systému datových schránek (ISDS) mezi ministrem vnitra a generálním ředitelem České pošty, která vchází v platnost od 1. července 2009, stejně jako Český eGovernment Act. Každá právnická osoba (PO) a veřejný orgán měl povinnost aktivovat si schránku k 1. listopadu 2009. Poté byla schránka aktivována automaticky.

Na začátku března 2009 předkládá Ministerstvo životního prostředí návrh na změnu zákona o právu na informace a životní prostředí⁴. Veřejnost se dostane k souborům prostorových informací prostřednictvím map na portálu veřejné správy portal.gov.cz. Původním projektem, který spravuje národní geoportál CENIA⁵, je česká informační agentura životního prostředí.

Od 1. dubna 2009 vydávají české úřady nové elektronické pasy, které zahrnují i 2 otisky prstů majitele. Tyto údaje jsou pak uloženy na čip spolu s ostatními osobními údaji majitele, včetně scanů obličeje.[21]

V dubnu 2009 prezident podepsal zákon o základních registrech⁶, který mění zákon o informačních systémech veřejné správy⁷. Jde o propojení čtyř základních registrů prostřednictvím Informačního systému základních registrů (ISZR), který vchází v platnost k 1. červenci 2010.

V květnu 2009 vzniká zákon omezující přístup k biometrickým údajům obsažených v cestovních dokladech.

V červenci 2009 provádí Czech POINT konverzi papírových úředních dokumentů do elektronické podoby a zpracovává žádosti o zřízení osobních datových schránek. Zároveň k 1. červenci 2009 vchází v platnost zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů⁸, přesně rok po jeho přijetí.

⁴ Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace a životní prostředí

⁵ www.cenia.cz

⁶ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

⁷ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

⁸ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

V srpnu 2009 je možnost výpisu z rejstříku trestů pomocí více jak 3.700 fyzických kontaktních míst neboli Czech POINTů (tzv. one-stop bodů).

V září 2009 Ministerstvo vnitra aktivuje své datové schránky a o dva měsíce později je již plně zahájen provoz datových schránek (registr úložiště elektronické komunikace s orgány veřejné správy).

Rok 2010

V únoru 2010 se objevuje program Digitální Česká republika, který má časový horizont deseti let. Náplní jsou:

- kroky pro usnadnění přístupu k širokopásmovému připojení k internetu v celé zemi,
- digitální televizní vysílání, správa radiového spektra
- a v úvahu bere také předpisy EU o telekomunikacích.

V březnu 2010 přichází na scénu projekt VERITAS (Virtual and Augmented Environments and Realistic User Interactions). Tento projekt je zaměřen na podporu vývoje produktů z různých aplikačních oblastí pomocí virtuálních modelů uživatelů a využití těchto modelů pro testování vyvíjených produktů pomocí simulací ve virtuálním prostředí.[26]

V rámci projektu VERITAS jsou vyvíjeny nástroje, které v testovací fázi odhalí nedostatky, které by později mohly vést ke snížení přístupnosti k produktu určitým skupinám, především postiženým a seniorům.[25]

V dubnu 2010 se stává čím dál populárnější tzv. elektronická zdravotní knížka (EZK), kterou provozuje společnost IZIP, a.s. EZK skrývá několik výhod v rámci zdravotní péče či ošetření. Hlavní výhodou je rychlá komunikace mezi lékaři, kteří mohou v reálném čase získat informace o pacientovi. Zároveň má pacient přístup ke svým elektronickým zdravotním záznamům, které ale nemůže měnit.

Společnost IZIP, a.s., která EZK vydává, zahájila spolupráci s Českou poštou, proto je již od roku 2009 možné zařídit si EZK prostřednictvím terminálu Czech POINT.[16]

2.3.1 Akční plán eEurope+ 2003

Ve snaze sjednotit a rozvinout informační a informatickou gramotnost občanů v členských zemích EU se i Česká republika rozhodla přistoupit k Akčnímu plánu eEurope+ 2003 a podřídit mu tak některé vlastní cíle v rozvoji informační společnosti v České republice.

Celý společný program k realizaci informační společnosti v Evropě je k dispozici v archivu na stránkách bývalého Ministerstva informatiky. V této kapitole se pokusím přiblížit některé jeho hlavní cíle.

Akční plán eEurope+ 2003 má tři hlavní cíle[9]:

0. urychlit realizaci základních stavebních prvků informační společnosti
 - a. urychlení zabezpečení přístupu k dostupným komunikačním službám pro všechny,
 - b. převzetí a implementace legislativy související s informační společností,
1. levnější, rychlejší a bezpečný internet,
 - a. levnější a rychlejší přístup k internetu,
 - b. rychlejší internet pro výzkumníky a studenty,
 - c. bezpečné sítě a inteligentní čipové karty,
2. investice do lidí a dovedností,
 - a. evropská mládež v digitálním věku,
 - b. práce v ekonomice založená na znalostech,
 - c. účast všech v ekonomice založené na znalostech,
3. podpora používání internetu,
 - a. urychlení elektronického obchodu,
 - b. veřejná správa online: elektronický přístup k veřejným službám,
 - zpřístupnit základní veřejné informace online včetně právních, administrativních, kulturních a ekologických informací,
 - zavést zjednodušené online administrativní postupy, např. rychlé postupy pro založení společnosti (RES),

- podpořit využívání softwaru s přístupným zdrojovým kódem a výměnu informací o nejlepších postupech (best practices),
- podpořit využívání elektronického podpisu ve veřejném sektoru,
- podpořit založení elektronického trhu pro veřejné zakázky (2003),
- zajistit dostupnost veřejných terminálů na Internet na veřejných místech jako jsou muzea, knihovny, kulturní střediska atd.

c. zdravotnictví online,

d. evropské digitální informace pro globální síť,

e. inteligentní dopravní systémy,

f. životní prostředí online (novinka oproti původnímu plánu).

Podle zprávy Akčního plánu eEurope+, v části o veřejné správě online, se píše toto: „eGovernment, prostřednictvím Internetu, přibližuje veřejnou správu občanům a podnikatelům. Elektronická veřejná správa může významným způsobem v kandidátských zemích přispět k urychlení přechodu na ekonomiku založenou na znalostech, podpoře a přístupu základních on-line služeb státní správy. Kromě toho také eGovernment může přispět k transformaci organizovanosti veřejného sektoru tím, že zlepší veřejné služby, zrychlí je, a učiní je přístupnějšími a interaktivnějšími.“[9].

Také podnikatelský sektor v kandidátských zemích může mít přínos z nižšího administrativního zatížení, což může přispět k produktivitě a hospodářskému růstu. Důležité je i to, že transparentnější a interaktivní státní správa může podpořit účast občanů na demokratickém procesu.

Přechod na elektronické vazby zahrnuje významné změny vnitřních pochodů ve státní správě, což může být příliš velkým úkolem najednou. Proto spočívá hlavní úkol pro státní správu v přizpůsobení se a zavádění nových způsobů práce, včetně řádného a stabilního partnerství se soukromým sektorem.[9]

Požadavky na levnější a rychlejší přístup k internetu:

- dosáhnout podstatného snížení cen za přístup na internet posílením konkurence a/nebo regulací cen a srovnáváním na evropské a národní úrovni,
- veřejným financováním podpořit rozvoj infrastruktury v méně rozvinutých regionech,

- snížení ceny za pronajímané linky zvýšením konkurenceschopnosti, a kde je to vhodné i cenovou regulací,
- zavádět služby digitální televize umožňující přístup na Internet a podporovat univerzálnost založenou na dobrovolné odvětvové standardizaci (do konce roku 2003).[2, 9, 22]

2.3.2 Datové schránky

Datové schránky, a legislativa s nimi spojená, přináší zásadní změny v komunikaci mezi orgány veřejné moci a adresáty veřejné správy a v oblasti nakládání s dokumenty v rámci orgánů veřejné moci. Informační systém Datových schránek (ISDS) byl spuštěn k 1. listopadu 2009 a řídí se zákonem 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Cílem zavedení institutu datových schránek pro doručování je přiblížení úřadu k občanovi prostřednictvím elektronických nástrojů.[36]

Datová schránka (DS) je chráněna heslem a přístupná pouze pomocí certifikovaného elektronického podpisu.

Charakteristika datových schránek:

- IS je rychlý (téměř okamžitě),
- spolehlivý (data nemohou být ztracena),
- jednoduchý na používání.

Hlavní výhoda spočívá v tom, že je možné ověřit odesílatele i příjemce.

Základní registry – v roce 2009 bylo plánováno vládou zapisování do základních registrů pouze aktuálních údajů tak, aby občané nebyli nuceni na úřadech neustále vyplňovat základní údaje o své osobě.

Toto je založeno na principu propojení základních registrů, realizovaného prostřednictvím Informačního systému Základních registrů (ISZR). Správcem bude nově vytvořený úřad Správa základních registrů, který bude spadat pod Ministerstvo vnitra. Náplní Správy základních registrů má být provoz ISZR včetně realizace vazeb mezi registry a agendovými informačními systémy.[24]

2.3.3 Elektronický podpis

Definice podle zákona o elektronickém podpisu č. 227/2000 Sb. zní, že elektronický podpis jsou údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě. Elektronický podpis zajišťuje:

- ověření integrity zprávy – jistota, že zpráva nebyla změněna v průběhu transportu,
- nepopíratelnost zprávy – nelze popřít identifikaci odesilatele,
- nenapodobitelnost podpisu – prostředky k podepisování může mít daná osoba pod svou výhradní kontrolou[36].

Druhy elektronického podpisu:

1. Prostý elektronický podpis

Údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě. Teoreticky se může jednat i o oskenovaný a do emailu přiložený ruční podpis.

2. Zaručený elektronický podpis

Splňuje definici prostého elektronického podpisu (e-podpis), ale s tou odlišností, že třetí nestranná a důvěryhodná osoba se „zaručuje“, že e-podpis patří opravdu vám a to tak, že vám vydá nástroje pro vytváření a ověřování elektronického podpisu (jedná se o software pro vytváření e-podpisu). Tato třetí osoba se nazývá „**certifikační autorita**“ a potvrzení o tom, že vy jste vlastníkem e-podpisu, se nazývá „**elektronický certifikát**“.

3. Uznávaný elektronický podpis

Splňuje všechny znaky zaručeného elektronického podpisu s tím rozdílem, že nestranná třetí strana – certifikační autorita musí mít akreditaci od státu (povolení), aby mohla vydávat software k tvorbě elektronického podpisu. Tato třetí strana se potom nazývá „**akreditovaná certifikační autorita**“ a někdy se přirovnává k jakémusi „elektronickému“ notáři. Důležité je, že pouze uznávaný elektronický podpis je možné používat při komunikaci s veřejnou správou.[36]

2.3.4 Portal.gov.cz

Portál veřejné správy pomáhá občanům a podnikatelům komunikovat s veřejnými institucemi. Poskytuje a slučuje informace také pro živnostníky, cizince žijící v ČR a poskytuje služby pro orgány veřejné moci, umožňuje vyhledávání v zákonech, dále poskytuje seznam datových schránek, věstníky organizací a informace v rámci projektu Czech POINT.

Portal.gov.cz je uživatelské rozhraní, které centralizuje data z ostatních portálů do jednoho a poskytuje tak komplexní data pro řešení životních situací. Životní situace jsou zařazeny do 13 kategorií, viz tab. 1.

Kategorie životních situací na portal.gov.cz		
Bydlení	Obrana a bezpečnost	Vzdělání
Cestování	Občan a stát	Věda a výzkum
Doprava	Příroda a zemědělství	Zaměstnání
Finance	Rodina	Zdraví
Kultura	Sociální zabezpečení	

Tabulka 1 Kategorie životních situací portal.gov.cz (zdroj: autor)

Životní situace

Životní situace jsou strukturované popisy řešení úkonů ve vztahu ke státní správě. Jednotlivé popisy mají přesně danou strukturu, kterou při zveřejnění zadává a za správnost návodu odpovídá vždy uvedená instituce. Popisy jsou navíc centrálně spravovány redakcí, která každou žádost o zveřejnění nové životní situace zkontroluje a po kontrole ve spolupráci se žadatelem schválí a zveřejní.

Každý orgán veřejné moci (OVM) může navíc na portále zveřejnit elektronický formulář, prostřednictvím kterého mohou občané, podnikatelé nebo firmy provést podání vůči konkrétnímu orgánu přes datovou schránku.

Takto připravené elektronické formuláře a agendy budou přibývat v závislosti na tom, jak budou jednotlivé instituce a úřady na příjem elektronických podání připravené.

Kromě popisu samotné životní situace je u každého záznamu uveden odkaz na stránku úřadu nebo instituce v rámci portálu veřejné správy, kde lze nalézt všechny ostatní životní situace, které daný úřad publikoval a také seznam všech dalších publikovaných

informací, včetně elektronických formulářů, které daná instituce připravila pro elektronické podání.

Popis životních situací má vždy shodnou strukturu. Obsahuje tyto hlavní body[48]:

1. Pojmenování (název) životní situace
2. Základní informace k životní situaci
3. Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)
4. Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace
5. Jakým způsobem můžeme zahájit řešení životní situace
6. Na které instituci životní situaci řešit
7. Kde, s kým a kdy životní situaci řešit
8. Jaké doklady je nutné mít s sebou
9. Jaké jsou potřebné formuláře a kde jsou k dispozici
10. Jaké jsou poplatky a jak je lze uhradit
11. Jaké jsou lhůty pro vyřízení
12. Kdo jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace
13. Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány
14. Elektronická služba, kterou lze využít
15. Podle kterého právního předpisu se postupuje
16. Jaké jsou související předpisy
17. Jaké jsou opravné prostředky a jak se uplatňují
18. Jaké sankce mohou být uplatněny v případě nedodržení povinností
19. Nejčastější dotazy
20. Další informace
21. Informace o popisovaném postupu (o řešení životní situace) je možné získat také z jiných zdrojů a v jiné formě
22. Související životní situace a návody jak je řešit

- 23. Jaký útvar odpovídá za správnost popisu
- 24. Kontaktní osoba
- 25. Datum, ke kterému dni je popis zpracován podle právního stavu
- 26. Datum, kdy byl popis naposledy aktualizován
- 27. Datum konce platnosti popisu
- 28. Případná upřesnění a poznámky k řešení životní situace

Jistě by se našlo ještě několik bodů uváděných ve struktuře životních situací, tyto jsou však hlavními pro řešení životní situace Stěhování (Hlášení trvalého pobytu) a Katastr nemovitostí (Výpis z katastru nemovitostí).[48]

3 Vývoj a popis registrů státní správy (RSS)

Základní registry (ZR) jsou jedním z projektů eGovernmentu – koncepce moderní veřejné správy, založené na využívání informačních a komunikačních technologií. Podstatou tohoto projektu je vytvoření čtyř základních registrů veřejné správy, kde se budou soustředit nejdůležitější údaje o občanech, cizincích, OP a OVM.

Systém základních registrů by měl tvořit páteř komunikace mezi OVM a zároveň umožňovat sdílení dat mezi jednotlivými informačními systémy veřejné správy (ISVS) tak, aby občan (cizinec) nemusel dokládat údaje, které jsou o něm vedeny v příslušném registru. Systém je přitom otevřen i využívání pro potřeby informačních systémů provozovaných v soukromé sféře. Spuštění ostrého provozu ZR se datuje na 1. července 2012.

Předmětem navrhovaného zákona o ZR je, v návaznosti na aktuální stav přípravy spuštění ostrého provozu základních registrů, upravit některé technické podrobnosti zápisu údajů a jejich poskytování oprávněným subjektům. Navrhované změny by měly přispět k vyšší míře efektivity celého systému v souladu s obecným cílem zajistit sdílení údajů v ISVS a snížit tak významně administrativní zátěž jak pro FO a PO, tak pro OVM.

Součástí navrhovaného zákona je i novela zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, která v návaznosti na systém základních registrů omezuje zápis některých údajů do občanského průkazu. Novela počítá s nepovinným zápisem údaje o rodinném stavu (k 1. lednu 2012) a údaje o adrese místa trvalého pobytu (k 1. lednu 2017) do občanského průkazu v souvislosti se zavedením nového typu občanského průkazu se strojově čitelnými údaji (e-OP), případně občanského průkazu se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem (e-OP s čipem), který by měl umožňovat elektronický přístup k údajům vedeným o občanovi v příslušném registru. Navrhuje se z občanských průkazů úplně vypustit zápis rodného čísla k 1. lednu 2020. K ukončení zápisu tohoto údaje tedy dojde až poté, co bude systém základních registrů fungovat 8 let a zajišťovat online aktualizovaný elektronický přístup k údajům vedeným o občanovi. **Systém základních registrů navíc používá jiné identifikátory než rodné číslo a lze tedy předpokládat, že dojde k postupnému utlumování používání rodného čísla pro identifikaci fyzické osoby.** Občanský průkaz by měl nadále sloužit

k identifikaci držitele pomocí základních údajů, tedy podle jména, příjmení, data a místa narození nebo čísla dokladu.[36]

3.1 eGovernment

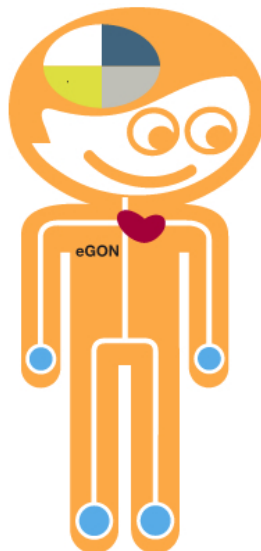
Pojem eGovernment je ve skutečnosti neologismus, který vzniká zkrácením slovního spojení „electronic government“, jehož doslovný překlad je „elektronická správa“.

V zahraniční literatuře je eGovernment tradičně definován jako využití informačních a komunikačních technologií (jako například dálkové počítačové sítě, internetu a mobilních technologií) veřejnou správou k poskytování informací a veřejných služeb nejširší veřejnosti. Přičemž zcela zásadní vlastností těchto technologií je schopnost transformovat vztahy mezi veřejnou správou a veřejností (tj. občany, obchodníky a dalšími složkami veřejné moci).

V podobném směru definuje pojem eGovernment též Štědroň a to jako „sérii procesů, umožňujících výkon veřejné správy a uplatňování občanských práv a povinností fyzických a právnických osob, realizovaných elektronickými prostředky. Cílem je rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům (občanům).[35]“.[27, 36]

3.1.1 eGON

eGon, symbol eGovernmentu, je možné vnímat jako živý organismus, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje.

Obrázek 1 eGON jako živý organismus[11]

Existenci a životní funkce eGONa zajišťují:

PRSTY

- Czech POINT – soustava snadno dostupných míst.

OBĚHOVÁ SOUSTAVA

- KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy, která zajišťuje bezpečný přenos dat.

SRDCE

- Zákon o eGovernmentu – zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi⁹.

MOZEK

- Základní registry veřejné správy – bezpečné a aktuální databáze dat o občanech a státních i nestátních subjektech.[10, 46]

3.1.2 Czech POINT

Czech POINT je zkratka pro Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál. Jedná se o projekt, díky kterému by se měla zredukovat přílišná byrokracie ve vztahu

⁹ S tímto zákonem souvisí zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

občan – veřejná správa. V současné době musí člověk při vyřizování svých povinností vůči státu navštívit několik institucí. Odstranění tohoto nedostatku je cílem právě projektu Czech POINT, který přichází s centralizací všech úkonů do jednoho záchytného bodu. Na Czech POINTu je možné získat i ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů, úředně ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby a naopak, získat informace o průběhu správních řízení ve vztahu k občanovi a podat podklady pro zahájení řízení správních orgánů.

Obrázek 2 eGON - symbol pro zobrazení Czech POINT jako univerzální kontaktní místo[11]

Terminálů, kde bude občan moci vyřídit své povinnosti vůči státu, či získat potřebné dokumenty, bude po České republice několik. Hlavním smluvním partnerem pro tyto „one-step“ body je síť České pošty a.s.

Konečná fáze projektu by měla umožnit komunikaci s úřady z domova prostřednictvím internetu a minimalizovat nutnost dostavit se kvůli získání či podání informací na příslušné místo osobně.[5]

Czech POINT poskytuje následující služby:

- Výpis z Katastru nemovitostí,
- Výpis z Obchodního rejstříku,
- Výpis z Živnostenského rejstříku,
- Výpis z Rejstříku trestů,
- přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72),

- Žádost o výpis nebo opis z Rejstříku trestů podle zákona č. 124/2008 Sb.,
- Výpis z bodového hodnocení řidiče,
- Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů,
- podání do registru účastníků provozu modulu autovlaků ISOH,
- Výpis z insolvenčního rejstříku,
- datové schránky,
- provádí autorizovanou konverzi dokumentů,
- slouží jako Centrální úložiště ověřovacích doložek,
- úschovna systému Czech POINT – podpůrný systém pro autorizovanou konverzi dokumentů,
- CzechPOINT@office - agenda pro vnitřní použití na úřadech,
- Czech POINT E-SHOP – výpisy poštou¹⁰[5].

Czech POINTy jsou rozšířeny na více než 6600¹¹ obecních a krajských úřadech, vybraných pracovištích České pošty a.s., zastupitelských úřadech, kancelářích Hospodářské komory a také v kancelářích notářů.

Všechny výpisy získané prostřednictvím asistovaného místa výkonu veřejné moci Czech POINT jsou určeny pro použití na území České republiky. Použití listin v zahraničí se řídí různými pravidly. V případě, že bude občan pro svou listinu vyžadovat tzv. superlegalizaci¹² nebo apostilizaci¹³, bude nutné získat jí u vlastníka dané agendy (např. Výpis z katastru nemovitostí na příslušném katastrálním pracovišti, Výpis z rejstříku trestů přímo na Rejstříku trestů).[5,6, 34, 40]

¹⁰ Pomocí jednoduchého webového formuláře je možné výpis ze živnostenského rejstříku, obchodního rejstříku a katastru nemovitostí objednat ze svého počítače a do tří pracovních dnů od přijetí objednávky bude požadovaný výpis dodán jako listovní zásilka poštou.

¹¹ Na konferenci ISSS 2012 v Hradci Králové bylo uvedeno číslo 6.806 kontaktních míst.

¹² Superlegalizace dokumentů se provádí např. na matriční doklady, rozvodové rozsudky atd., jedná se o ověření listiny, potvrzení originálu a vyloučení padělku. Ověřuje se razítko (pečeť) vydávající organizace a podpis vydávajícího úředníka.

¹³ Apostila je úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin, která je založena na jednom ověření, superlegalizace je postavena na principu dvojího ověření.

3.1.3 KIVS – Komunikační infrastruktura Veřejné správy

Od roku 2007 přibývala spousta datových linek od různých ministerstev a úřadů. Proto byla vytvořena Komunikační infrastruktura Veřejné správy (KIVS), která představuje sjednocení různých datových linek subjektů veřejné správy do jedné datové sítě, dále pak bezpečné připojení a vysoký standard nabízených služeb.

Obrázek 3 eGON - symbol pro komunikační infrastrukturu veřejné správy[11]

KIVS je cestou k efektivnímu propojení mezi orgány a informačními systémy veřejné správy, umožňující jak zajištění bezpečného přenosu dat, tak nastavení jednotlivých procesů komunikace mezi zúčastněnými subjekty.

Pomocí KIVS jsou propojeny orgány veřejné správy například se ZR nebo Czech POINTy.

Jedním z pilířů KIVS je tzv. Centrální místo služeb (dále jen CMS), které zajišťuje vzájemné řízení a bezpečné propojování subjektů veřejné a státní správy, zajišťuje komunikaci subjektů veřejné a státní správy s jinými subjekty ve vnějších sítích, jakými jsou internet a komunikační infrastruktura EU.

CMS tvoří jediné logické místo propojení jednotlivých operátorů telekomunikačních infrastruktur poskytujících služby pro KIVS.[17]

3.1.3.1 Digitální mapy veřejné správy

V současné době jsou v procesu integrace do KIVS Digitální mapy veřejné správy (DMVS), které nabídnou sjednocení dat z různých geografických informačních systémů v jedné aplikaci. Hlavními uživateli DMVS budou subjekty veřejné správy a občané.

DMVS bude hlavním zdrojem jednotných a aktuálních informací pro složky integrovaného záchranného systému České republiky.[47]

Jako reakci na dokončení digitalizace katastrálních map v ČR do roku 2015 navrhly klíčové subjekty veřejné správy pověřené k nakládání s prostorovými daty ve spolupráci s vybranými centrálními a samosprávnými orgány a za koordinace Ministerstva vnitra projekt Datových map veřejné správy. Tato mapa bude moci ve velmi krátké době sloužit jako prezentační vrstva pro agendy a informační systémy veřejné správy, zejména pro Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RUIAN).

Hlavním cílem projektu DMVS je zajistit jednotné digitální vektorové mapové podklady pro konzistentní výkon příslušných agend veřejné správy v území, včetně následné správy užitých vektorových podkladů. Zpřístupněním jednotných, aktuálních, garantovaných digitálních mapových podkladů subjektům veřejné správy, podnikatelským subjektům i občanům, bude významným způsobem podpořena elektronizace těch agend veřejné správy, které pracují s prostorovými daty. Bude také podpořena transparentnost veřejné správy a možnosti pro optimalizaci služeb veřejné správy.[7]

Hlavními uživateli budou tedy subjekty veřejné správy, podnikatelské subjekty i občané. Data budou využitelná jak prostřednictvím síťových služeb, tak i jednorázových dávkových přenosů dat.

DMVS bude sestavena v rámci celorepublikového měřítka na základě tzv. typizovaných projektů, kterými nyní jsou:

- Účelová katastrální mapa (ÚKM),
- Digitální technická mapa (DTM),
- Nástroje pro tvorbu a údržbu územně analytických podkladů (ÚAP).[7]

3.1.4 Základní registry veřejné správy

Základní registry veřejné správy neboli eGONův mozek je snahou o vytvoření centrálních registrů veřejné správy, které by řešilo současné nedostatky, jako je např. neaktuálnost klíčových databází, nejednotnost systému atp. Základní registry tvoří právě „mozek“, protože bez nich by bylo celé fungování eGovernmentu v České republice málo efektivní.[44]

Obrázek 4 eGON - symbol pro Základní registry veřejné správy[11]

Základní registry se řídí zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech a zákonem č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

Základním stavebním kamenem ZR je tzv. referenční údaj – což je údaj, který bude přebírán z ISZR a v příslušných agendách se bude využívat jako údaj zaručený, platný a aktuální, bez nutnosti jeho ověření. Tento referenční údaj bude referenčním údajem do doby, než se prokáže jeho nepravdivost. Revolucí v tomto procesu je získávání referenčních dat úřady ze ZR, nikoliv dokládání referenčních údajů občanem. Zároveň bude stačit provést jednu úpravu referenčního údaje a tato změna se promítne i do ostatních systémů.

Základní registry budou čtyři:

- Registr obyvatel (ROB),
- Registr osob (ROS),
- Registr práv a povinností (RPP),
- Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RUIAN).[44]

Tyto čtyři základní registry budou fungovat v rámci ISRZ, který bude mít na starost nově vzniklý státní úřad – Správa základních registrů (SZR). Technologickou platformu informačního systému budou zajišťovat Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS) a Centrální místo služeb (CMS).

Důležitou součástí systému bude převodník identifikátorů fyzických osob ORG, který bude v gesci¹⁴ Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). Převodník ORG dokáže přepočítávat agendové identifikátory z jednoho agendového informačního systému (AIS) do druhého tak, aby se propojila požadovaná data z registrů. Do konce roku 2011 toto bylo možné přes jedinečný identifikátor v podobě rodného čísla.[44]

3.1.5 Zákon o eGovernmentu

Hlavním zákonem eGovernmentu je zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů¹⁵ (též nazývaný jako zákon o eGovernmentu nebo eGovernment Act).

Obrázek 5 eGON – symbol pro eGovernment Act – legislativní podpora[11]

Cílem je vytvoření optimálních podmínek pro elektronickou komunikaci mezi úřady a občany i mezi úřady samotnými. Navíc bude úřadům umožněno vedení elektronických spisů ve správním řízení.

Dvěma základními pilíři pro provádění elektronických úkonů pro komunikaci s OVM jsou datové schránky a autorizovaná konverze dokumentů.

Impulzem k provedení zásadních legislativních změn bylo usnesení vlády ČR č. 1085 ze dne 20. září 2006 o souboru opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu v České republice.[46]

¹⁴ Gesce znamená pověření k výkonu určité činnosti.

¹⁵ Zákon nabyl účinnosti od 1. července 2009.

3.2 Vývoj eGovernmentu v České republice

První pokusy o elektronickou komunikaci s úřady byly v roce 1999 prostřednictvím elektronické pošty. Jednalo se tehdy o podání žádosti o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím¹⁶. O rok později (rok 2000) byl do českého právního řádu implementován elektronický podpis, který měl občanům umožnit komunikovat s OVM elektronickou cestou. Bohužel trvalo necelý rok a půl, než byl vydán prováděcí právní předpis k tomuto zákonu, který funkci elektronického podpisu fakticky umožnil realizovat v praxi.

Již v roce 2000 měla být realizována myšlenka propojení, komunikace a výměny dat ISVS pod vedením zřízeného Úřadu pro veřejné informační systémy (ÚVIS). Ve stejném roce vzniká Úřad na ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) jako dozorčí orgán nad zpracováním osobních údajů. ÚVIS měl trvání pouze do 1. ledna 2003, kdy zanikl a nahradilo ho Ministerstvo informatiky.[40]

Jako první strategické dokumenty byly vydány **Národní telekomunikační politika** a **Státní informační politika**, jimž se v roce 2004 dostalo přehodnocení a vznikl tak třetí dokument – **Státní informační a komunikační politika** (též eCzech 2006¹⁷), který taktéž aplikoval záměry strategického dokumentu EU eEurope 2005. V roce 2005 byla vypracována **Broadbandová strategie ČR**¹⁸ a **Národní strategie informační bezpečnosti ČR**.

Jako překážky rozvoje eGovernmentu byla a je vnímána obecně nedokonalost legislativy, která na jednu stranu zaváděla nové instituty a nástroje, na druhou stranu však ponechávala v platnosti zastaralá organizačně technická pravidla. Mezi ně patří nemožnost sdílení dat mezi jednotlivými registry (legislativní, nikoliv technická nemožnost) nebo nutnost data zjišťovat nově a sdílená data brát jen jako kontrolní. **Další nedokonalostí je neexistence bezvýznamového identifikátoru osoby**¹⁹, dále pak **nerovnoprávnost formy listinné s formou elektronickou a nedostatečné vedení elektronických spisů a elektronické spisové služby**. Tyto nedostatky již současná legislativa řeší.[23, 36]

¹⁶ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁷ také eČesko 2006

¹⁸ Jiný název je - Národní politika vysokorychlostního přístupu. Nyní zahrnuta pod projekt Digitální Česká republika.

¹⁹ Dosud je jedinečným významovým identifikátorem rodné číslo, od 1. července 2012 bude plnit funkci identifikátoru ZIFO a AIFO pro ISZR.

3.2.1 eCzech 2006

Důležitým dokumentem v otázce vývoje eGovernmentu v České republice je Státní informační a komunikační politika eCzech 2006.

Nové technologie jsou příležitostí pro vytváření moderní a efektivní veřejné správy, která nabízí nové nebo zlepšené služby, jež jsou výsledkem reformy dosud užívaných postupů. Veřejná správa je rovněž významný účastník na trhu, který podporuje jak vývoj, tak poptávku po produktech a službách v oblasti ICT. Služby veřejné správy musí být pro uživatele jednoduché a musí být dostupné všem, tedy i handicapovaným či jinak znevýhodněným skupinám obyvatel. Moderní veřejné služby musí vycházet z potřeb svých zákazníků, tj. občanů a podnikatelů. Při využívání ICT musí být zamezeno zneužívání citlivých informací a je třeba důsledně dbát na ochranu osobních údajů.

Vláda si je vědoma expanze nových informačních médií a řady nových právních a etických otázek, které s jejich rozvojem souvisejí (např. ochrana děl šířených na internetu a autorských práv k nim, ochrana osobních dat, šíření dětské pornografie atd.). Vzhledem k celosvětové povaze těchto otázek musí jejich tuzemské právní úpravy navazovat na mezinárodně koordinované úsilí o jejich řešení, které vyvíjí EU a celosvětové organizace, jako je Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) nebo UNESCO.

Cílem eGovernmentu je tedy vytvoření optimálních podmínek pro elektronickou komunikaci mezi úřadem a občany i mezi úřady samotnými. Rovněž jeho prostřednictvím budou vedeny elektronické spisy ve správním řízení.[33]

Klíčovými prvky pro vedení elektronické komunikace občan s úřadem, jsou:

- datové schránky a jejich informační systém, který zabezpečuje doručení úředních zpráv v elektronické podobě,
- autorizovaná konverze dokumentů, neboli převedení listinné podoby dokumentu do elektronické podoby a naopak.[33]

3.3 Správa základních registrů

Správa základních registrů (SZR) vznikla zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech. SZR se zabývá zajišťováním provozu ISZR a jeho bezpečnosti, realizací vazeb mezi jednotlivými základními registry prostřednictvím ISZR a jednotlivými ZR a agendovými informačními systémy (AIS). Zajišťuje zpřístupnění referenčních údajů

v rozsahu oprávnění přidělených a obsažených v Registru práv a povinností (RPP). Vede záznamy o událostech související s provozováním ISZR.

Podle návrhů Ministerstva vnitra budou veškeré potřebné údaje o českých občanech soustředěny v těchto čtyřech základních registrech[13]:

1. Registr osob (ROS)

- správcem je Český statistický úřad,
- eviduje údaje o PO, FO nebo OVM.

2. Registr obyvatel (ROB)

- správcem je Ministerstvo vnitra,
- eviduje aktuální referenční údaje o občanech ČR, cizincích s povolením k pobytu nebo zahraničních vlastnících nemovitostí.

3. Registr územní identifikace adres a nemovitostí (RUIAN)

- správcem je Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK),
- eviduje údaje o základních územních prvcích, např. území států, krajů, obcí nebo částí obcí, parcel či ulic.

4. Registr práv a povinností (RPP)

- správcem je Ministerstvo vnitra,
- eviduje údaje o působnosti orgánů státní moci, právech a povinnostech osob.

Součástí základních registrů jsou i:

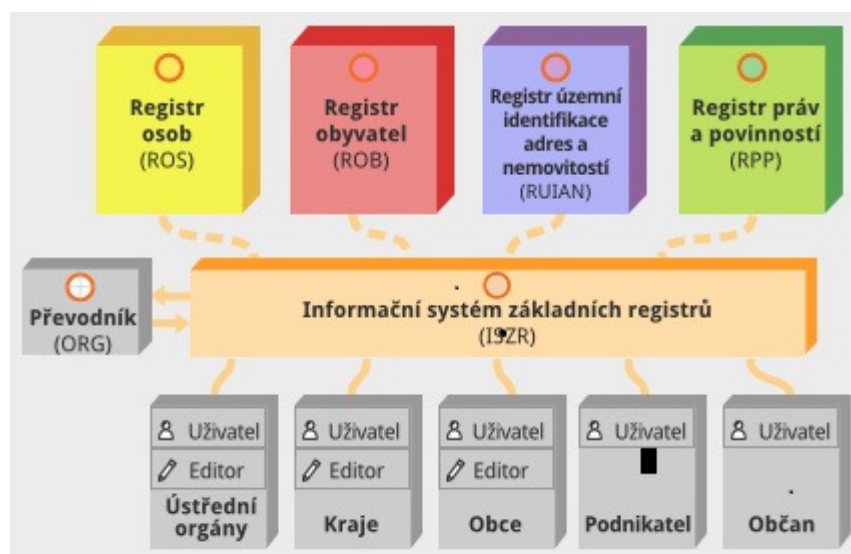
Informační systém základních registrů (ISZR)

- správcem bude Ministerstvo vnitra,
- v rámci tohoto informačního systému budou čtyři výše zmíněné registry fungovat,
- provozovatelem bude Správa základních registrů.

ORG – převodník identifikátorů fyzických osob

- správcem je Úřad pro ochranu osobních údajů,
- jedná se o klíčový projekt pro ochranu osobních údajů v registrech,

- díky převodníku identifikátorů už nebude možné získat o obyvateli informace prakticky z každého informačního systému veřejné správy.[13]

Obrázek 6 Systém základních registrů²⁰

3.3.1 Registr osob (ROS)

Registr osob (ROS) slouží k evidenci PO a jejich organizačních složek, podnikajících FO, zahraničních osob a jejich organizačních složek, organizací s mezinárodním prvkem a organizačních složek státu.

Tento registr bude obsahovat:

- základní identifikační údaje o osobách (IČO²¹),
- údaje o jejich provozovnách,
- a údaje o statutárních zástupcích.

Všechny osoby zapsané do ROS budou identifikovány jednoznačným identifikátorem IČO, které na žádost editorů přidělí přímo ROS²², jejich provozovny budou identifikovány pomocí identifikačního čísla provozovny (IČP).

ROS budou využívat všechny orgány veřejné správy, které k tomu budou mít oprávnění z RPP. Editoři budou zavádět veškeré záznamy do ROS a v rámci jejich role budou přidělovat právnickým či fyzickým osobám IČO a zapisovat příslušné referenční údaje včetně jejich aktualizací.[29]

²⁰ Zdroj: http://www.szrcr.cz/uploads/schema%20SZR_1.jpg

²¹ IČO – dříve identifikační číslo organizace, nyní ve smyslu identifikační číslo osoby.

²² Původně přiděloval IČO Český statistický úřad.

Hlavní zdroje informací pro zanesení nové osoby do ROS jsou:

- Obchodní rejstřík,
- Rejstřík živnostenského podnikání,
- Informační systémy nebo evidence vybraných ministerstev,
- Ústřední orgány státní správy,
- Profesní komory,
- obce,
- kraje,
- nebo veterinární správa[29].

3.3.1.1 Agendový systém ROS

Integrovaný agendový informační systém ROS (AIS ROS) je centrální webové řešení pro editaci osob. AIS ROS je pod záštitou Českého statistického úřadu (ČSÚ). Toto rozhraní poskytuje editorům ROS nástroj pro zápis osob i změn referenčních údajů bez nutnosti příslušnou agendu vytvářet nebo upravovat vlastní informační systém.

AIS ROS plní funkce jako jsou:

1. správa systému,
2. správa agend,
3. editace/užití agendy,
4. zajištění konzistence dat se ZR²³. [1]

3.3.2 Registr obyvatel (ROB)

Registr obyvatel slouží ke shromažďování údajů jednak o státních občanech ČR a cizincích s povolením k pobytu na území ČR nebo těch, jimž byla udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany. Dále mezi subjekty ROB patří občané jiných států EU, kteří plánují pobývat v ČR déle než 3 měsíce, FO, u kterých stanoví jiný právní předpis jejich evidenci v ROB, těmi jsou:

- statutární zástupci a jednatelé právnických osob,

²³ Funkce pro zajištění konzistence údajů v agendě s měnícím se stavem v jednotlivých základních registrech (RUIAN, ROB a ROS).

- zahraniční studenti VŠ,
- nebo pracovníci zaměstnaní na území ČR, kteří nemají povolený pobyt v ČR[49].

Hlavním přínosem ROB pro občany bude především v tom, že data vedená ve formě referenčních údajů nebude muset nositel těchto údajů již prokazovat jiným způsobem. Systém ZR umožní o změně referenčních údajů v ROB informovat všechny ostatní oprávněné informační systémy veřejné správy.

ROB je jediný IS, který je neveřejný, neboť obsahuje osobní údaje, kterým musí stát zajistit ochranu. Nezbytnou podmínkou pro poskytnutí údajů bude zaregistrování příslušné agentury v RPP.

3.3.2.1 Agendový systém ROB

Prostřednictvím agendového informačního systému pro ROB (AIS ROB) budou moci být editovány údaje o fyzických osobách v ROB.

Údaje, které agenda vede o FO, jsou:

- údaje o rodném čísle,
- omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům,
- údaje o osvojení,
- rodinný stav atd.

Informace se změnou některého z údajů půjde jako upozornění do ROB. Kromě aktuálních dat se v AIS ROB budou evidovat i historická data o provedených změnách.[1]

Registr obyvatel obsahuje agentury pro:

1. Agendový informační systém Evidence obyvatel (AIS EO),
2. Cizinecký informační systém (CIS),
3. Informační systém občanských průkazů (IS OP),
4. Informační systém cestovních dokladů,
5. Informační systém datových schránek (ISDS)[1].

3.3.2.2 *Benefity základních registrů pro občana*

- občan již nebude muset referenční údaje vedené v ROB opakovaně dokládat nebo prokazovat jejich správnost,
- systém ZR umožní při jakékoliv změně referenčního údaje informovat o této skutečnosti všechny ostatní oprávněné informační systémy veřejné správy,
- občan, který má zřízenou datovou schránku (DS):
 - o získá bezplatně výpis o provedení změny referenčního údaje vedeného v ROB o jeho osobě,
 - o bude získávat bezplatné zasílání výpisu o využívání údajů k jeho osobě v ROB (provozních údajů) vždy za uplynulý kalendářní rok²⁴. [28]

3.3.2.3 *Benefity základních registrů pro úředníky*

- usnadnění a zefektivnění činnosti v souvislosti se získáváním a ověřováním údajů o občanech,
- odstranění možnosti vzniku duplicit údajů,
- zajištění jedinečnosti referenčních údajů vedených v ROB. [28]

3.3.3 Registr územní identifikace adres a nemovitostí (RUIAN)

Registr územní identifikace adres a nemovitostí (RUIAN) slouží k evidenci **referenčních údajů o územních prvcích** (jako jsou území státu, území samosprávného nebo správního kraje, území okresu, území obce, katastrální území, stavební objekt, adresní místo, pozemek v podobě parcely) **a referenční údaje o územně evidenčních jednotkách** (např. části obce, ulice nebo jiná veřejná prostranství).

RUIAN obsahuje údaje o územních prvcích, o územně evidenčních jednotkách, adresách, územní identifikaci a údajích o účelových územních prvcích. Jednotlivé prvky budou zobrazovány nad mapami státního mapového díla a digitálními mapami veřejné správy. RUIAN bude zprostředkovatelem i údajů o vlastnictví z informačního systému Katastru nemovitostí (IS KN).

²⁴ Občané, kteří nemají zřízenou datovou schránku, si o tento výpis mohou zažádat také, ale výpis je proveden až po požádání, nikoliv automaticky.

Správcem registru územní identifikace, adres a nemovitostí bude Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK). RUIAN bude jediný registr, který povede také **nereferenční** údaje - „technickoekonomické atributy“ budov²⁵.

Všechny adresy budou definovány odkazem na adresní místo v RUIAN. Tím lze zabezpečit, že se nebudou shromažďovat duplicitní údaje adres. Do této doby se vyskytovaly duplicitní názvy ulic v jednom městě v důsledku spojení dvou obcí do jedné a tyto nedostatky dosud nebyly dořešeny. To by se zavedením RUIAN spolu s Informačním systémem územní identifikace (ISÚI²⁶) mělo změnit. Pokud nebudou doladěna a dočištěna data²⁷ na hranici katastrálních pracovišť, nebude možné uvést (přiřadit) adresy k PO nebo FO a k 1. červenci 2012 se může stát, že si někteří občané nebudou moci zapsat trvalé bydliště, protože jejich adresa nebude existovat (nebude správně nebo vůbec zanesena v RUIAN) – což dokazuje provázanost RUIAN na ROB a ROS.

Do konce dubna budou existovat rozdílové soubory, které budou sloužit jako podklad pro čištění výše zmíněných nedostatků. Z databáze je nutné odebrat i záznamy o stavebních objektech, které již neexistují.

Aktualizace dat bude probíhat jedenkrát denně, aktualizace v rámci celé České republiky pak jednou za měsíc. Součástí projektu je i tzv. „veřejný dálkový přístup“, který bude sloužit zdarma veřejnosti k nahlížení do dat v RUIAN přes internet.[31]

3.3.4 Registr práv a povinností (RPP)

Registr práv a povinností slouží jako zdroj údajů pro ISZR při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech. V případě pokusu o získání nebo provedení změny v údajích, bude systém posuzovat, zda má úředník právo číst nebo editovat v registrech. Role a práva osob pracujících se SZR jsou evidovány právě v RPP.

Obsahem RPP jsou referenční údaje o:

- působnosti OVM v agendách,

²⁵ Technickoekonomické atributy budov – počet podlaží, výměra, připojení na plyn, kanalizaci, vodu, způsob vytápění atd.

²⁶ ISÚI obsahuje vše, co má být v RUIAN, ale ne v KN.

²⁷ K čištění dat v RUIANu a ISÚI pomohla i data ze sčítání obyvatel, zpracovaná Českým statistickým úřadem.

- OVM, které je vykonávají,
- informačních systémech (které pro výkon agend používají),
- a rozsahu oprávnění přístupu k referenčním údajům a návaznost na eSbírku.

Dále eviduje referenční údaje o:

- právech a povinnostech osob - údaje o rozhodnutích, na jejichž základě dochází ke změně referenčních údajů v ZR,
- údajích a dalších právech a povinnostech osob, pokud tak stanoví jiný právní předpis.

Základní registr práv a povinností upravuje vedení referenčních údajů o agendách orgánů veřejné moci a dále reguluje vedení referenčních údajů o některých právech a povinnostech fyzických a právnických osob a vedení oprávnění přístupu k datům vedeným v ZR nebo v AIS. Správcem registru práv a povinností bude Ministerstvo vnitra.

V RPP budou uchovávány tzv. „digitální stopy“ za jakým účelem se např. úředník na referenční údaje v ostatních ZR dotazoval či je měnil. To každému občanu umožní dozvědět se kdo, kdy a za jakým účelem na data o něm vedená v ZR nahlížel, dotazoval se na ně nebo je editoval.

Každý, kdo má datovou schránku, obdrží jednou ročně výpis. Ostatní si mohou výpis vyžádat na terminálu Czech POINT. Tato služba slouží i jako bezpečnostní prvek, kdy je možné zkontrolovat, zda byly veškeré provedené změny oprávněné a zda nedošlo k editaci jiné FO či PO nebo zda nebyla změna špatně zanesena.[30]

Referenčními údaji o agendě orgánu veřejné moci jsou:

- název agendy a její číselný kód, které jsou součástí číselníku agend,
- číslo a název právního předpisu a označení jeho ustanovení, který působnost stanovuje,
- výčet a popis činností, které mají být vykonávány v agendě,
- výčet OVM, které agendu vykonávají, nebo jejich souhrnné označení,
- název ústředního správního úřadu nebo jiného správního úřadu s celostátní působností, jehož agenda byla registrována, včetně identifikátoru orgánu,

- výčet OVM, které byly pro výkon agendy registrovány, a identifikátor příslušného orgánu,
- výčet základních registrů nebo agendových informačních systémů, do kterých je pro výkon agendy nezbytné zajistit přístup k údajům v nich vedeným,
- výčet rolí nezbytných pro výkon agendy,
- údaj o rozsahu oprávnění k přístupu k jednotlivým referenčním údajům v základních registrech podle písmene g) určených jednotlivými rolemi,
- údaj o rozsahu oprávnění k přístupu k jednotlivým údajům v agendových informačních systémech podle písmene g) určených jednotlivými rolemi,
- číslo a název právního předpisu a označení jeho ustanovení, na jehož základě je OVM oprávněn k přístupu k údajům vedeným v základním registru nebo v agendovém informačním systému jiného správce[43].

Referenčními údaji o právech a povinnostech osob jsou dále údaje o určitém právu nebo povinnosti osoby, pokud jiný právní předpis stanoví, že se o nich vedou údaje v registru podle tohoto zákona; v tomto případě referenčními údaji jsou:

- určité právo nebo povinnost, vymezené vazbou na příslušné ustanovení jiného právního předpisu a konkretizované tak, aby bylo zcela zřejmé, o jaké právo nebo povinnost a v jakém jejích rozsahu jde,
- jméno, popřípadě jména, příjmení, adresa místa pobytu, datum narození fyzické osoby ve formě referenční vazby na referenční údaj v ROB nebo obchodní firma nebo název, adresa sídla právnické osoby ve formě referenční vazby na referenční údaj v ROB, kterým právo nebo povinnost vznikly,
- název a kód agendy, při jejímž výkonu právo nebo povinnost vznikly[43].

3.3.5 Informační systém základních registrů (ISZR)

Informační systém základních registrů slouží k dosažení rychlejšího a spolehlivějšího poskytování služeb státní správy nejširší veřejnosti a umožňuje občanům a podnikatelským subjektům jednoduše a rychle komunikovat s úřady, státní správou a územní samosprávou. ISZR bude sloužit k ověřování a čištění dat.

Specifickým cílem projektu ISZR je kromě vytvoření informačního systému ZR, dle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech a jeho naplnění příslušnými daty, také zajištění integrity a zabezpečení schopnosti komunikace s relevantními informačními systémy veřejné správy.[13]

ISZR dále zajišťuje:

- aktuálnost dat,
- bezpečné sdílení dat mezi jednotlivými úřady,
- možnost výměny dat s ostatními členskými zeměmi EU,
- oprávněný přístup občanů k údajům uvedeným v registru,
- zajištění sdílení dat takovým způsobem, který umožní jejich efektivní pořizování a sdílení s odpovídající mírou zabezpečení přenášených dat a požadovanou dostupností služeb.[13]

3.3.6 ORG – převodník

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech a jeho změna zákonem č. 100/2010 Sb., nařizuje Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) vytvořit Informační systém ORG²⁸ (IS ORG) - převodník identifikátorů - jako součást systému ZR, který bude zajišťovat procesy spojené s identifikací fyzických osob a se zabezpečením jejich osobních údajů.

Základním smyslem IS ORG je zajistit v celém systému ZR ochranu osobních údajů pomocí bezvýznamových identifikátorů, které nahradí rodné číslo (současný univerzální identifikátor FO).

Tyto identifikátory se budou pro jednotlivé agendy nebo skupiny agend lišit a neumožní tak při znalosti jednoho identifikátoru vyhledat údaje o fyzické osobě v agendě jiné. Jediným místem, kde budou všechny identifikátory uloženy je právě IS ORG. Systém ORG neobsahuje žádné osobní údaje FO, pouze identifikátory, což lze považovat za další bezpečnostní prvek systému ZR. Ani znalost všech identifikátorů neumožňuje úřadu (ani nikomu jinému) zjistit jejich přiřazení k jednotlivým fyzickým osobám.[37]

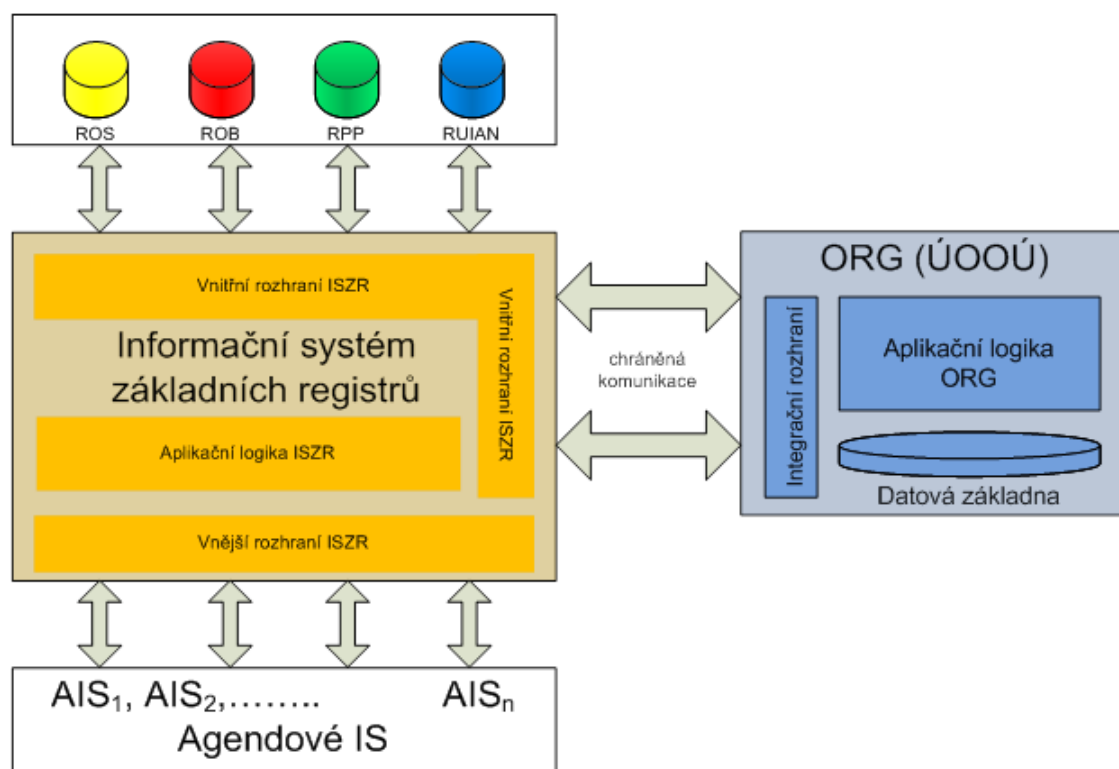
Činnosti a charakteristika informačního systému ORG:

- přiděluje zdrojové identifikátory fyzickým osobám (ZIFO),

²⁸ Termín spuštění IS ORG je stanoven na 30.6.2012, den před spuštěním ostrého provozu základních registrů.

- generuje agendové identifikátory fyzických osob (AIFO) pro cílové agendy,
- zajišťuje převody agendových identifikátorů fyzických osob v systému základních registrů, tzn., že převádí AIFO jedné agendy na AIFO druhé agendy,
- převod mezi AIFO jedné agendy na AIFO jiné agendy dokáže jako jediný v celém systému základních registrů,
- mimo ZIFO a AIFO neobsahuje ORG žádné jiné osobní údaje,
- Informační systém ORG komunikuje výhradně a pouze s ISZR.

Impulsem pro rozdělení provázanosti osobních údajů v rámci základních registrů byl problém krádeže identity prostřednictvím zneužití osobních údajů, který byl roku 2003 poprvé oficiálně označen jako porušování lidských práv. Vícenásobná identita občana by měla zmírnit relativně snadné zneužití osobních údajů a základní registry se tak stanou bezpečnou a aktuální databází dat o občanech a státních i soukromých subjektech. Jejich zavedením dojde k odstranění roztržičnosti, nejednotnosti a vícenásobného výskytu osobních údajů v základních databázích veřejné správy.[19, 37]

Obrázek 7 Zobrazení systému ZR s vnitřní strukturou[39]

3.4 Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ)

Tento úřad se řídí zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, který chrání před neoprávněným zasahováním do soukromí, upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů a stanoví podmínky, za nichž se uskutečňuje předání osobních údajů do jiných států.

Úřad vykonává působnost dozorového úřadu pro oblast ochrany osobních údajů vyplývajících z mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu.

Působnost zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů se vztahuje na osobní údaje zpracovávané státními orgány, orgány územní samosprávy, jinými orgány veřejné moci, ale i FO a PO, zahrnuje zpracování automatizované či jinými prostředky. Výjimkou jsou zpracování osobních údajů fyzickou osobou výlučně pro vlastní potřebu a nahodilé shromažďování osobních údajů, pokud tyto údaje nejsou dále zpracovávány.

Pojem ochrana osobních údajů může být vnímán jako výraz práva jednotlivce na informační sebeurčení.[39]

Některé pojmy vyplývající ze zákona č. 101/2000 Sb.:

Osobní údaj je jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt přímo nebo nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.

Kategorie osobních údajů:

- a) identifikační a kontaktní (např. jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo, adresa trvalého pobytu, kontaktní adresy a telefony)
- b) popisné (např. údaje k jednotlivým událostem, trestním a přestupkovým věcem a osobám na nich zúčastněných, daktyloskopické otisky, fotografie)
- c) transakční (údaje vzniklé činností Policie České republiky, např. obrazové a zvukové záznamy o úkonech, údaje o zpřístupňování osobních údajů),
- d) citlivé údaje (biometrické).

Citlivým údajem je osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství,

filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů. Za citlivý údaj je považován i biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů.

Subjektem údajů je fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují.

Zpracováním osobních údajů je jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace.[39]

4 Legislativa relevantního prostředí v ČR

V této kapitole je uveden seznam vybraných relevantních zákonů a novel, které souvisí s problematikou Registrů státní správy, občanských průkazů a poštovních služeb.[36, 40]

- **Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím**
- **Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech**
- **Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách**
- **Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů**

Zákon o ochraně osobních údajů se vztahuje na údaje o žijících fyzických osobách, kde nerozhoduje občanství, věk, ani možná způsobilost k právním úkonům. Způsob zpracování osobních údajů nijak nerozhoduje v možnosti samotného zpracování. Zákon zahrnuje jak automatizované zpracování, tak i zpracování jinými prostředky, včetně zpracování manuálního. Zákon se vztahuje na zpracování údajů fyzickými i právnickými osobami, kromě výjimek, které jsou v zákoně uvedeny.[18]

- **Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu**
- **Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy**
- **Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti**
- **Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě**
- **Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích**
- **Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů**
 - staví elektronické a tištěné dokumenty na stejnou úroveň, aby byly právně rovnocenné,
 - poskytuje autorizované konverze z tištěných předloh dokumentů,
 - nařizuje povinnost orgánům veřejné správy a PO zapsaným v OR mezi sebou komunikovat elektronicky prostřednictvím datových schránek (stejně tak pro orgány veřejné moci).

- **Zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů**
- **Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech**
- **Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech**
- **Novela zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů**

5 Analýza současných RSS z hlediska identifikace osob

Analýzu současných RSS jsem si dovolila obohatit o poznatky získané na konferenci ISSS (Internet ve státní správě a samosprávě) 2012 v Hradci Králové. Pokusím se popsat některé životní situace spolu s „nástřelem“ vnitřního fungování systému ZR po 1. červenci 2012. Zde si vezmu na pomoc slova pana JUDr. Zdeňka Němce, který se na výše zmíněné konferenci rozhovořil na téma založení nové fyzické osoby do Registru obyvatel, získání prvního občanského průkazu při dovršení patnáctého roku dítěte a jako poslední příklad uvedl změnu příjmení v důsledku sňatku.

Životních situací je mnoho. V současné době je jich zhruba 400 základních, které jsou zaváděny do ISZR. Proces tvorby seznamu životních situací dosud není definitivní, stále jsou zpracovávány nové životní situace a jejich popis řešení, včetně přípravy formulářů a dalších náležitostí k tomu potřebných. Z tohoto důvodu nemohou být zahrnuty všechny dostupné příklady, ale jen vybrané.

5.1 Životní situace – narození dítěte z pohledu ISZR

S informací o narození dítěte pracuje již od počátku ISZR prostřednictvím Matriky, která musí v systému narozenou osobu vytvořit.

5.1.1 Založení nového občana do Registru osob (ROB)

Narodilo se dítě a s touto skutečností dělá první právní úkon matrika. Matrika musí vystavit rodný list dítěte. Vstoupí do Registru rodných čísel²⁹, který rodné číslo přidělí. Po přidělení následuje zápis do matriční knihy, kam úředník zapíše informaci o narození nového občana, včetně přiděleného rodného čísla. Jako zapisovatel údajů zaneše informaci o této skutečnosti i do Agendového informačního systému Evidence obyvatel (AIS EO).

Informaci o narození dítěte již rok a půl zapisuje matriční úřad přes informační systém Czech POINT do databáze Evidence obyvatel.

AIS EO a Informační systém Cizinců (CIS) jsou jediné dva agendové informační systémy, které mohou editovat fyzickou osobu do ROB.

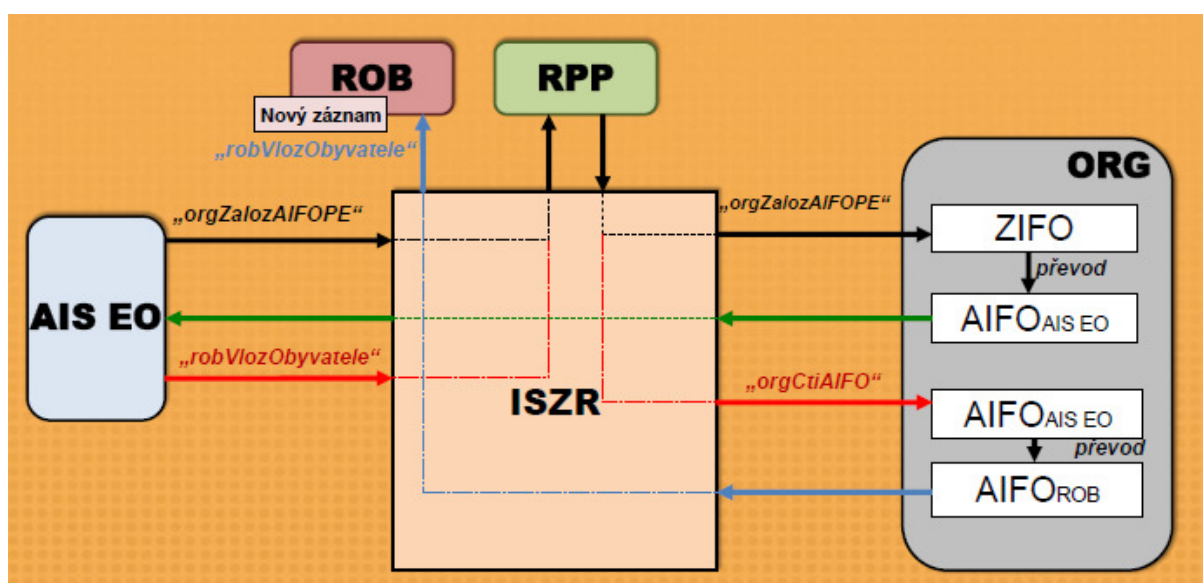
²⁹ Rodná čísla jako taková se neruší, neboť spousta systémů je založena právě na rodném čísle, rodné číslo pouze nebude již bráno jako jednotný, jedinečný identifikátor osoby.

AIS EO volá službu pro editaci nového občana. Než systém povolí editaci, ověřuje v RPP, zda má tato osoba (úředník) k editaci práva (zda mu náleží role editora). Dotaz pro ověření jde do RPP přes ISZR. Po ověření práv úředníka jde přes ISZR dotaz na Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ), aby nám vygeneroval Základní identifikátor fyzické osoby (ZIFO).

S vygenerováním ZIFO nám ORG převodník vypočítá rovnou i Agendový identifikátor fyzické osoby (AIFO³⁰) pro AIS EO. Unikátní AIFO se dostane do AIS EO, máme tedy pro konkrétní osobu přiřazen jedinečný identifikátor AIFO pro Evidenci obyvatel (AIFO AIS EO).

Systém znovu volá službu s požadavkem „orgCtiAIFO“. Po ověření v RPP, jde požadavek na ÚOOÚ, který nám prostřednictvím převodníku ORG vygeneruje AIFO pro ROB, prostřednictvím kterého je občan do ROB zapsán.

Tímto končí proces, kdy jsme založili nového občana do Registru obyvatel.

Obrázek 8 Proces založení nového občana do ROB[14]

Vznik nové FO jde v rámci notifikace do všech oprávněných systémů, např. do systému České správy sociálního zabezpečení, do zdravotních pojišťoven apod. Všechny oprávněné subjekty dostanou informaci o tom, že se narodil nový občan, a že je již zapsán v ROB.[14, 15]

³⁰ AIFO jsou identifikátory pod kterými je vedena osoba v různých agendových informačních systémech (AIS).

5.2 Občanský průkaz

Se zavedením ZR souvisí i změna podoby občanského průkazu. Momentálně jsou v platnosti tři základní druhy občanského průkazu:

1. Občanský průkaz bez strojově čitelných údajů
2. Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji
3. Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem

5.2.1 Občanský průkaz bez strojově čitelných údajů (OP)

Občanský průkaz bez strojově čitelných údajů je stále platný, ovšem pouze do doby, než bude nutné ho vyměnit z důvodu expirace nebo jiného důvodu, který si výměnu OP vyžaduje. Po datu 1. 1. 2012 jsou tedy OP bez strojově čitelných údajů stále platné, ale při nutné výměně se bude občan již rozhodovat pouze mezi občanským průkazem se strojově čitelnými údaji (e-OP) nebo občanským průkazem se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem (e-OP s čipem).

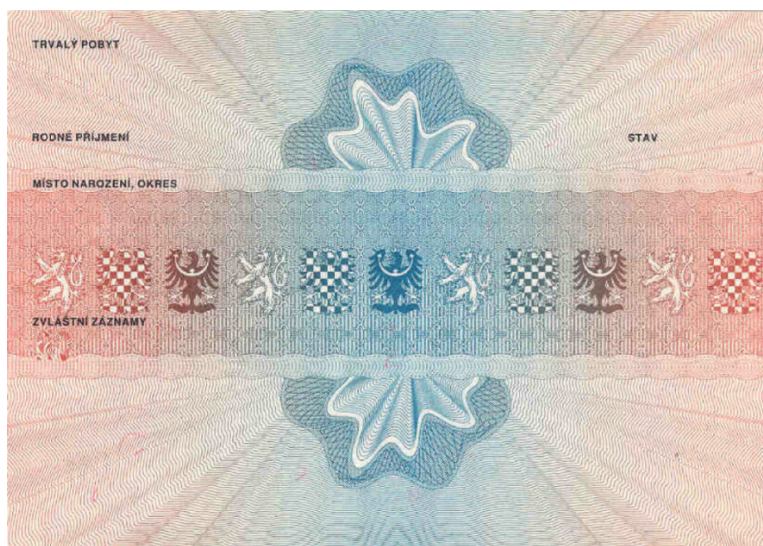
Zajímavostí je, že jsou stále v platnosti občanské průkazy vydávané v 50. letech minulého století. Občanský průkaz má podobu knížky s 32 stranami, kam se zapisovaly změny trvalého nebo přechodného bydliště, nástup do zaměstnání, ukončení zaměstnání atd.

Popis občanského průkazu bez strojově čitelných údajů:

- nezkrácená podoba jména, popřípadě jmen, a příjmení se zapíše do zvláštních záznamů na zadní stranu občanského průkazu.[42]

Obrázek 9 Vzor OP bez strojově čitelných údajů - přední část[42]

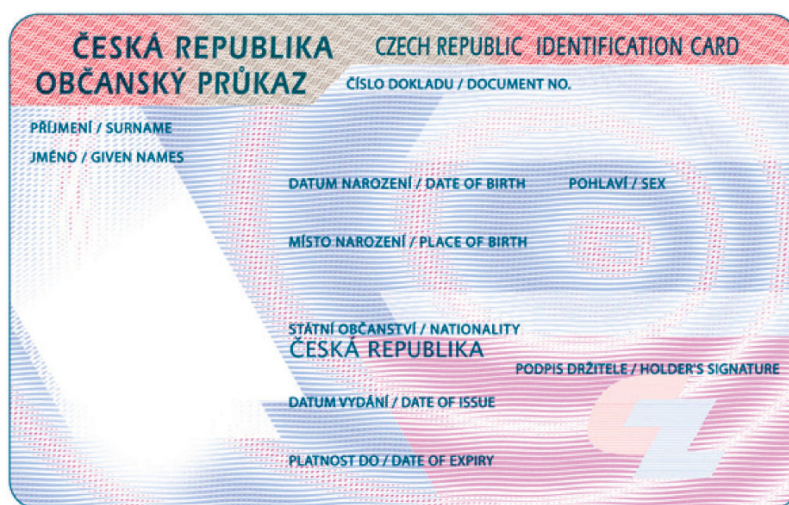
Obrázek 10 Vzor OP bez strojově čitelných údajů - zadní strana[42]

5.2.2 Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji (e-OP)

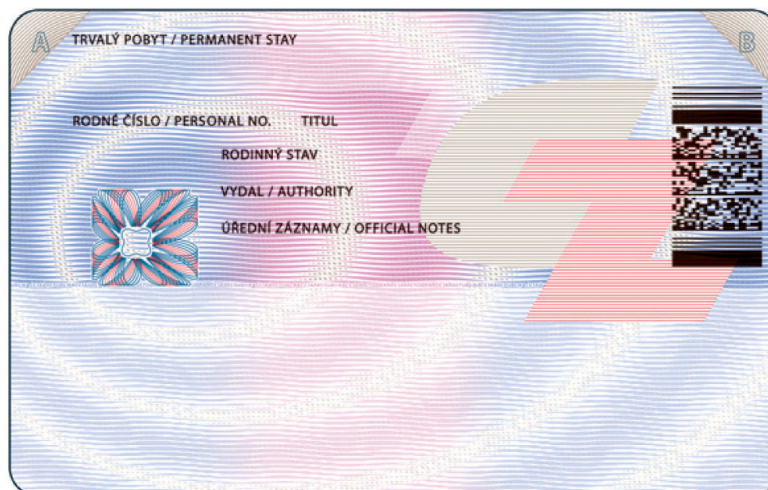
Popis občanského průkazu se strojově čitelnými údaji:

- e-OP má podobu identifikační karty, která je velikostně shodná s běžnou platební kartou,
- strojově čitelné údaje se zapisují ve stanovené zóně v dolní části zadní strany občanského průkazu a do 2D kódu,
- názvy položek na zadní straně občanského průkazu se tisknou pouze v případě, že je obsah položky vyplněn,

- horní pravý a levý roh občanského průkazu jsou účelově vyznačeny písmeny A a B, viz obr. 13, 14. Písmena A a B pod sebou skrývají označení změny prováděné držitelem občanského průkazu:
 - při ohlášení změny místa trvalého pobytu se oddělí část označená písmenem A.
 - při změně údajů zapisovaných do občanského průkazu, kromě změny údaje o místě trvalého pobytu, se oddělí část označená písmenem B.

Obrázek 11 Vzor OP se strojově čitelnými údaji - přední strana[42]

Obrázek 12 Vzor OP se strojově čitelnými údaji - zadní strana[42]

5.2.2.1 Zákonem stanovené údaje uváděné v e-OP³¹

- jméno (popř. jména),
- příjmení,

³¹ Shodné s e-OP s čipem.

- pohlaví,
- rodné číslo,
- státní občanství,
- datum, místo a okres narození,
- adresa trvalého pobytu,
- číslo e-OP,
- datum vydání a skončení platnosti a označení úřadu, který jej vydal,
- digitální zpracování podoby občana a jeho digitalizovaný vlastnoruční podpis,
- strojově čitelná zóna,
- 2D kód.

5.2.2.2 Nepovinné údaje uváděné v e-OP³²

- rodinný stav/partnerství,
- titul.

Tyto dva údaje si již občan může zvolit, zda je chce či nechce mít uvedené na e-OP.

5.2.2.3 Nově již *nelze* do OP zapsat³³

- děti do 18 let,
- manžela/manželku (popř. partnera/partnerku).

5.2.3 Občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem (e-OP s čipem)

Popis OP se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem

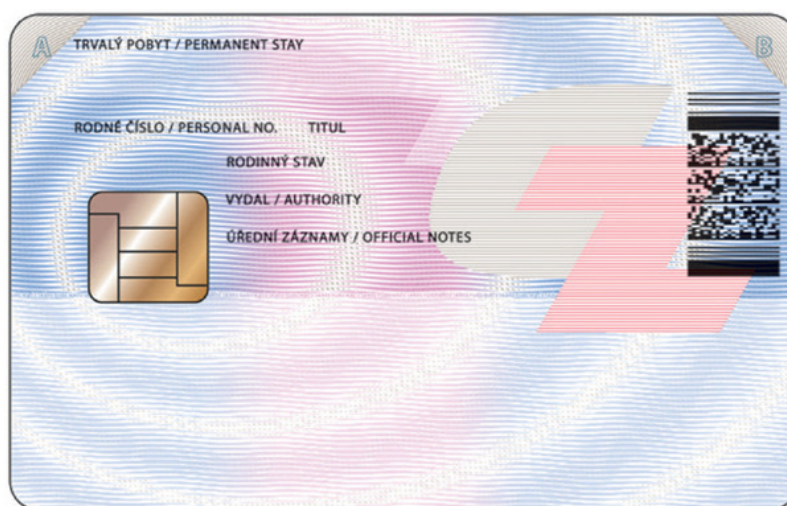
³² Shodné s e-OP s čipem.

³³ Shodné s e-OP s čipem.

- popis e-OP s čipem se shoduje s popisem občanského průkazu se strojově čitelnými údaji, viz výše kap. 5.2.2.

Obrázek 13 Vzor OP se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem – přední strana[42]

Obrázek 14 Vzor OP se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem – zadní strana[42]

Rozdíl je pouze v kontaktním elektronickém čipu, který se nachází na zadní straně občanského průkazu.

5.2.3.1 Zákonem stanovené údaje uváděné v e-OP s kontaktním elektronickým čipem

- jsou shodné s e-OP, viz kap. 5.2.2.1.
- v e-OP s čipem je pouze navíc zabudován kontaktní elektronický čip.[42]

5.3 Životní situace - Vydání prvního e-OP

O občanský průkaz do 15 let dítěte podává žádost o e-OP oprávněná osoba spolu s dítětem. Po dovršení 15 let žádá každý občan osobně, nejdříve v den dovršení 15 let

věku tak, aby občanský průkaz byl vydán bez správního poplatku, a nejpozději do 30 dnů po dovršení 15 let věku tak, aby se občan nedopustil přestupku³⁴.

Doklady potřebné k vydání prvního OP:

- rodný list,
- další doklady osvědčující skutečnosti potřebné k odstranění případných rozporů uvedených v žádosti.

Osoba, která dovrší patnáctého roku života a půjde si žádat o svůj první e-OP, je již od narození zanesena v ROB pod svým ZIFO, se kterým při vyřizování žádosti o e-OP bude ISZR pracovat. Jak bude proces vyřízení prvního občanského průkazu v ISZR probíhat v souvislosti se zavedením ZR, je popsáno v kap. 5.3.1.[20]

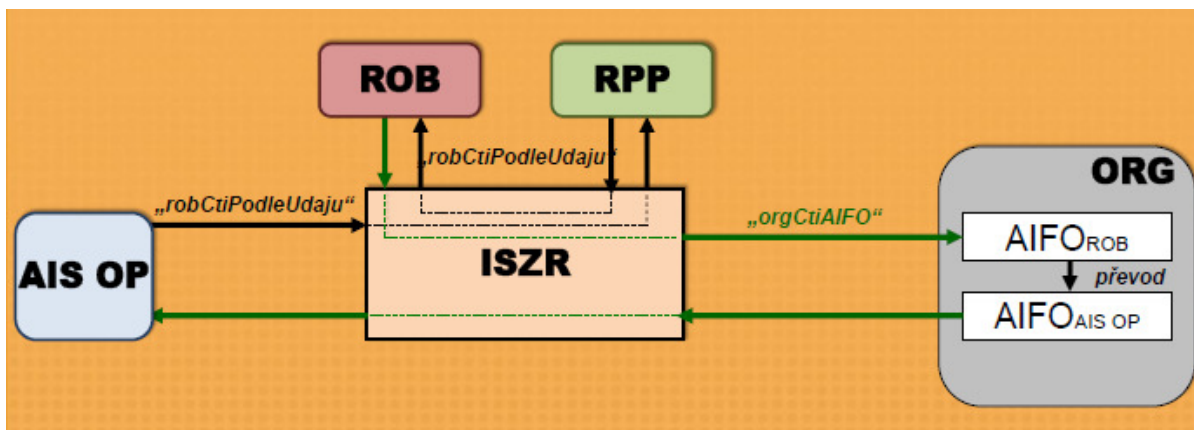
5.3.1 Vygenerování prvního občanského průkazu

V systému je služba „robCtiPodleUdaju“, kde bude určitá tabulka, kam úředník vyplní údaje, které má dostupné. Proběhne ověření role úředníka v RPP. Po ověření pravomocí ke generování prvního občanského průkazu systém ověří, zda se již osoba (žadatel o e-OP) v ROB vyskytuje. Pokud je to občan České republiky, je již 15 let v systému zanesen³⁵. [20]

Služba funguje tak, že na základě zadaných údajů ROB vygeneruje identifikátor konkrétní osoby AIFO ROB, který zasílá přes ISZR na ÚOOÚ, kde je pomocí převodníku ORG přepočítáno a vygenerováno AIFO pro Agendový informační systém Občanských průkazů (AIFO AIS OP). Jedná se o první kontakt osoby s AIS OP.

³⁴ Pokud bude žádost podána ve větším předstihu, občanský průkaz bude vyroben před dovršením 15 let a doba jeho platnosti bude pouze 5 let (občanům starším 15 let se vydává občanský průkaz s dobou platnosti na 10 let).

³⁵ Byl zanesen do ROB při narození.

Obrázek 15 Předání žádosti o e-OP[14]

Povedlo se vytvořit a zanešit nový identifikátor do AIS OP. Od tohoto okamžiku, kdykoliv půjde občan vyměnit e-OP, bude systém pracovat s jeho AIFO AIS OP.[14, 15]

5.3.2 Převzetí e-OP

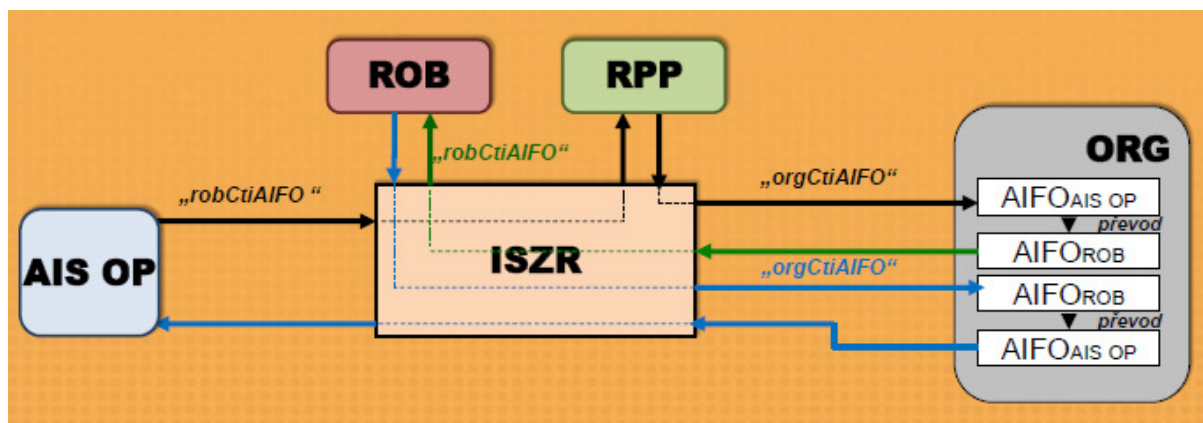
Při převzetí e-OP si občan volí bezpečnostní osobní kód (BOK), v rozsahu 4-10 číslic. Pokud si občan přebírá e-OP s čipem, ověří funkčnost a kapacitu kontaktního elektronického čipu a zvolí BOK. BOK slouží k autentizaci držitele e-OP při komunikaci s ISVS³⁶. [41]

AIS OP je při podání žádosti vygenerováno AIFO OP. Po ověření oprávněnosti role úředníka v RPP, jde na ÚOOÚ požadavek s identifikací AIFO OP – ORG nám AIFO OP přepočítá na AIFO ROB a do ROB posílá údaj o čísle občanského průkazu.

Poté, co je zapsáno číslo e-OP³⁷ do ROB, se nám vrací zpátky informace, že požadovaná akce byla provedena. Po přepočítání AIFO ROB na AIFO AIS OP se zpátky do AIS OP potvrdí, že transakce byla ukončena – máme do systému AIS OP zaneseno nové AIFO žadatele.[14, 15]

³⁶ ISVS – Informační systém Veřejné správy.

³⁷ Číslo e-OP je referenčním údajem.

Obrázek 16 Převzetí prvního OP[14]

5.4 Pořízení nového občanského průkazu (e-OP)

Původní občanský průkaz bez strojově čitelných údajů je v platnosti do doby než vyprší jeho platnost, nebo než nastane určitá životní situace, která si vyžaduje změnu osobních údajů, tudíž i pořízení nového občanského průkazu. Poté už bude nutné zažádat si o občanský průkaz se strojově čitelnými údaji (e-OP), případně o občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem (e-OP s čipem).

5.4.1 Situace vyžadující změnu občanského průkazu

- změna rodinného stavu,
- změna jména a příjmení nebo trvalého bydliště,
- pokud bylo nově přiděleno rodné číslo³⁸,
- skončí platnost OP z důvodu uplynutí doby v něm vyznačené,
- po ohlášení ztráty, odcizení nebo zničení OP,
- po nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu³⁹.

5.4.2 Způsob označení změny údajů na OP

Podle předpisu č. 400/2011 Sb., vyhlášky, kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech, se uplatňují následující pravidla pro změnu údajů na OP:

- Při ohlášení změny místa trvalého pobytu se u občanského průkazu vydaného:

³⁸ Je evidováno cca 10 případů, kdy bylo duplicitně přiděleno stejné rodné číslo.

³⁹ V případě nastalé skutečnosti je občan povinen požádat o nový OP do 15ti pracovních dnů.

- do 30. dubna 1993 oddělí pravý dolní roh předních desek,
- u OP vydaného po 30. dubnu 1993 bez strojově čitelných údajů, se oddělí pravý dolní roh
- a u OP se strojově čitelnými údaji vydaného do 31. prosince 2011 se oddělí část označená písmenem A.[42]

Změna trvalého pobytu		
OP vydané	Typ OP	Způsob vyznačení návrhu na změnu údajů na OP
do 30. dubna 1993	-	oddělení pravého dolního rohu předních desek
po 30. dubnu 1993	bez strojově čitelných údajů	oddělení pravého dolního rohu
do 31. prosince 2011	se strojově čitelnými údaji	oddělení části OP označené písmenem A

Tabulka 2 Označení OP při změně trvalého pobytu (zdroj: autor)

- Při změně údajů zapisovaných do občanského průkazu, kromě změny údaje o místu trvalého pobytu, se označení změny provede u občanského průkazu vydaného:
 - do 30. dubna 1993 oddělením pravého horního rohu předních desek,
 - u občanského průkazu vydaného po 30. dubnu 1993 bez strojově čitelných údajů levý dolní roh,
 - a u občanského průkazu se strojově čitelnými údaji vydaného do 31. prosince 2011 se oddělí část označená písmenem B.[42]

Změna údajů, kromě změny trvalého pobytu		
OP vydané	Typ OP	Způsob vyznačení návrhu na změnu údajů na OP
do 30. dubna 1993	-	oddělení pravého horního rohu předních desek
po 30. dubnu 1993	bez strojově čitelných údajů	oddělení levého dolního rohu
do 31. prosince 2011	se strojově čitelnými údaji	oddělení části OP označené písmenem B

Tabulka 3 Označení OP při změně údajů, mimo změnu trvalého pobytu (zdroj:autor)

5.4.3 Postup při podání žádosti o nový e-OP

Občan si musí v první řadě rozmyslet, o jaký druh e-OP si zažádá. Varianta e-OP s čipem totiž není povinná a vydává se pouze na žádost občana. Momentálně totiž čip nese pouze informaci o čísle OP a elektronický podpis.

Žádost o e-OP bude vyřizována na místě elektronicky. Není už tedy nutné ručně vypisovat formulář s žádostí. Jediné co zůstává, je podmínka vlastnoručního podpisu, která posune žádost dál do podoby digitálního zpracování. Zároveň se již nepředkládá pasová fotografie. Na e-OP je totiž nutná digitální fotografie, kterou úředník zhotoví přímo na místě, při podání žádosti. Je však nutné předložit dosavadní OP nebo potvrzení o OP. Z čehož vyplývá, že se občan musí dostavit na úřad osobně.

Dříve za osoby s omezenou pohyblivostí vyřizovaly žádost o OP oprávněné osoby. Dnes pro tyto osoby zřídili úředníci tzv. mobilní kanceláře, které ve stanovené dny budou vyjíždět přímo za občany a vyřizovat žádost o e-OP přímo u nich doma.

Nově si mohou pořídit e-OP i osoby mladší 15 let, jako doklad umožňující pohyb v rámci Evropské unie. Nemusí si tak již pořizovat e-PAS, ale stačí jim e-OP, který má platnost 5 let. Nutností dřívější výměny dokladu je podmínka aktuální fotografie, která musí vizuálně odpovídat jejímu držiteli. Nově budou muset vlastnit doklad i čerstvě narozená miminka, která v případě potřeby budou muset obnovovat doklad častěji. Při pořízení e-OP pro osobu mladší 15 let nesou za doklad odpovědnost oprávněné osoby.

Oprávněná osoba

- zákonný zástupce,
- pěstoun,
- osoba, které byl občan mladší 15 let svěřen do výchovy,
- ředitel zařízení, pro výkon ústavní výchovy anebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, která pečují na základě soudního rozhodnutí o občana mladšího 15 let,
- opatrovník.[20]

Jak již bylo zmíněno výše, při převzetí e-OP budou občané zadávat bezpečnostní osobní kód (BOK), jehož funkce a podoba je následující:

- BOK je kombinací 4-10 číslic (obdoba PINu u platebních karet),

- BOK si zvolí občan při převzetí e-OP,
- bez zadání tohoto kódu nelze e-OP předat,
- tento kód slouží k autentizaci při elektronické identifikaci držitele OP při komunikaci s informačními systémy veřejné správy.

Občan by si měl zvolit BOK, který si dobře zapamatuje. Z bezpečnostních důvodů se, stejně jako u platebních karet, nedoporučuje kód zapisovat a ukládat na snadno dostupné místo, uchovávat ho spolu s e-OP nebo ho mít zapsaný přímo na dokladu.

Po třetím špatném zadání je možnost elektronické identifikace zablokována. Odblokování provede na žádost držitele neprodleně kterýkoliv obecní úřad obce s rozšířenou působností za správný poplatek 100 Kč. Pokud je žadatel o e-OP mladší 15 let, zadává za něj BOK jeho zákonný zástupce.[20]

5.4.4 Vyřízení žádosti o e-OP

K možnosti podání žádosti o občanský průkaz na příslušném úřadu, nově přibyla varianta podání žádosti o e-OP v elektronické podobě na místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností použitím stanoveného formuláře za těchto podmínek:

- lze použít digitalizovanou fotografii občana a jeho podpis z evidence cestovních dokladů, od 1. ledna 2013 i z evidence občanských průkazů, jestliže od vydání dokladu, pro jehož účel byly pořízeny, neuplynula doba delší než 1 rok a nedošlo k podstatné změně podoby občana,
- žádost se zasílá prostřednictvím datové schránky, není-li doručena prostřednictvím datové schránky, musí být opatřena zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb. [20, 42]

Kde je možné si podat žádost o vyřízení nového OP

Podání žádosti o e-OP je možné provést na kterémkoliv obecním úřadu obce s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze u úřadu městské části, v Brně, Ostravě a Plzni u magistrátu těchto měst. [20, 42]

5.4.5 Možnosti využití kontaktního elektronického čipu na e-OP

Potenciál čipu a možnosti jeho využití jsou široké. V současné době lze kontaktní čip na e-OP využít pouze jako nosič čísla občanského průkazu a pro elektronický podpis. Další údaje je možné do čipu nahrát, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis. Neoprávněné nahrání údajů do čipu je přestupkem, za který je možné uložit pokutu do 100.000,- Kč.

Předpoklady k použití e-OP s kvalifikovaným certifikátem⁴⁰ jsou následující:

- e-OP musí mít kontaktní čip,
- v systému uživatele musí být nainstalována obslužná aplikace e-OP (middleware) a v případě OS Windows XP SP3 ještě patch⁴¹,
- k systému uživatele musí být připojena čtečka čipových karet.[12, 42]

5.5 Životní situace – Změna příjmení v důsledku sňatku

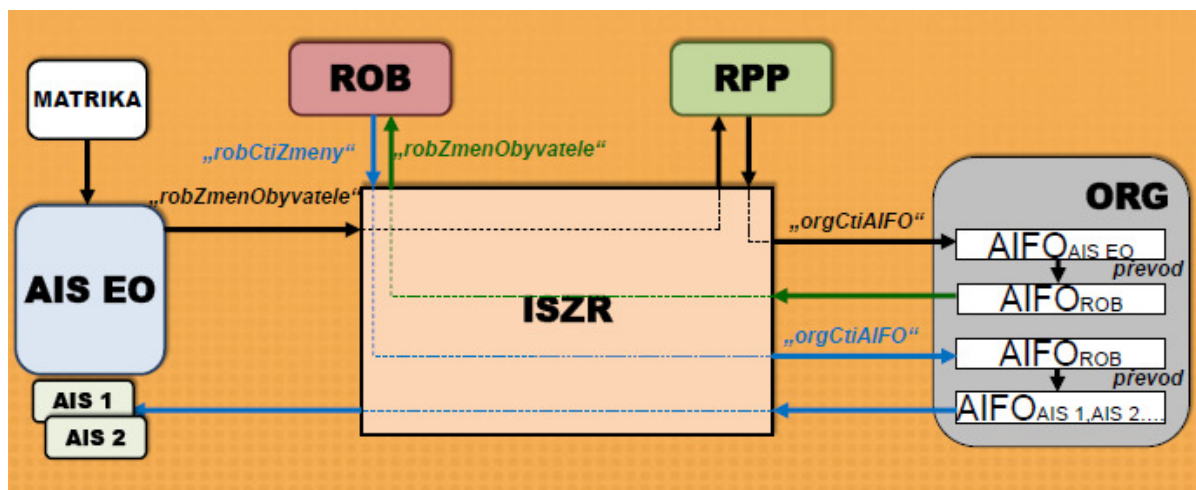
Životní situace - Změna příjmení v důsledku sňatku navazuje na předchozí dvě životní situace (narození dítěte, vydání prvního občanského průkazu). Jde o jeden z dalších kroků životního cyklu člověka.

Hlavní roli z pozice úřadu hraje při sezdání dvou lidí matrika, která sňatky uzavírá a provádí zápis do Agendového informačního systému Evidence obyvatel (AIS EO). Zde existuje služba „robZmenObyvatele“, která se editorovi sama nabídne. Opět probíhá ověření role úředníka v RPP. Po potvrzení oprávnění jde dotaz do převodníku ORG s AIFO AIS EO. Převodník přepočítá AIFO AIS EO pro AIFO ROB a provede se zápis do ROB. ROB pak posílá informaci zpět do AIFO ROB - došlo ke změně příjmení v souvislosti se sňatkem. V případě, že se bude někdo dotazovat na tuto osobu v AIS EO, systém dostane informaci o provedené změně a bude již nově pracovat pouze s referenčními údaji ROB (se změněným příjmením). Rodinný stav⁴² se v ROB nevede, vede se v Evidenci obyvatel, v EO bude tedy změněn stav ze „svobodná“ na „vdaná“.

⁴⁰ Popis zprovoznění je převzat z webových stránek Certifikační autority Postsignum (http://www.postsignum.cz/fyzicke_osoby_elektronicky_obcansky_prukaz.html)

⁴¹ Patch – slouží k aktualizaci softwaru.

⁴² Rodinný stav – svobodná/ý – vdaná/ženatý.

Obrázek 17 Změna příjmení sňatkem[14]

Na obr. 17 je vidět notifikace, kde ROB přes ISZR odesílá do všech oprávněných AIS notifikační hlášku, že došlo ke změně příjmení v důsledku sňatku. Tudíž do všech AIS₁, AIS₂, ..., AIS_n jde upozornění.

Služba se aktivně nevyskládňuje. Do agendových informačních systémů jde pouze upozornění o tom, že došlo ke konkrétní změně. AIS se na tyto změny dotáže až v momentě, kdy bude potřebovat se záznamy pracovat. Nemělo by docházet k zahlcování systémů údaji, které systémy nepotřebují.[14, 15]

5.6 Další životní situace a popis jejich řešení při zavedení ZR

K ZR lze přistupovat třemi způsoby, které jsou na základě životních situací uvedeny dále v textu. Opět si přiberu na pomoc slova jednoho z přednášejících na konferenci ISSS 2012 v Hradci Králové, pana PhDr. Roberta Ledvinky.

5.6.1 Současný stav

Pokud občan mění adresu trvalého pobytu, je jednatelem společnosti a zjistí, že je špatně vedený název obchodní společnosti nebo jednoduše potřebuje o nastalých změnách informovat své dodavatele služeb, musí v současné době vynaložit spoustu úsilí a času k tomu, aby toho dosáhl.

Při změně trvalého pobytu nebo doručovací adresy, musí např. na Obecním úřadu, na České správě sociálního zabezpečení, na zdravotní pojišťovně, na katastrálním úřadu atd., neustále dokola předkládat dokumenty a doklady, na základě kterých je možné provést identifikaci osoby, dohledat záznam a provést požadovanou změnu. Tento koloběh se opakuje na každém úřadu. Na některých úřadech je dokonce nutné dokládat

listiny zvlášť na jednotlivých patrech, kde mají zázemí různá oddělení úřadu. Každé oddělení potřebuje vlastní kopii dokladů u sebe, aby se dalo zpětně prokázat, na základě čeho byla změna provedena.

Vyřizování změn, může občanu zabrat i několik hodin, ne-li dní. Není to jen z důvodu dokládání dokumentů na jednotlivých úřadech, ale také z důvodu fyzické vzdálenosti jednotlivých úřadů. Z toho vyplývá potřeba propojeného systému, který povede k efektivnosti a optimalizaci celého systému. Dosud byl návrh na propojení systémů blokován legislativním prostředím ČR. Neznaменá to však, že by propojení nebylo technicky možné. S myšlenkou komplexnosti a propojenosti systémů Základních registrů, by se mělo vše změnit.

5.6.2 Budoucí stav

Se spuštěním ZR v červenci letošního roku bude možné tyto věci řešit hned několika způsoby. Tyto možnosti by měly pomoci občanu, FO nebo PO ve zkrácení doby nutné k vyřízení všech záležitostí na minimum. Důležité je vše vyřídit na jednom místě tak, aby „neobíhal člověk, ale dokumenty“⁴³. V konečné fázi bude možné dokonce potřebné úkony vyřizovat z pohodlí svého domova nebo kanceláře.

Přístupu k ZR je možné využít prostřednictvím:

- vlastního agendového systému,
- Informačního systému Datových schránek (ISDS),
- terminálu Czech POINT.

5.6.3 Životní situace – Změna doručovací adresy

Mladý člověk čerstvě po škole, který do konce studia bydlel u rodičů, si pořídí vlastní bydlení. Této skutečnosti předchází spousta právních úkonů - vyřizování smluv k nemovitosti, smluv k financování nemovitosti, dokládání dokumentů, podepsání smluv, přepsání energií a převzetí bytu. Občan si zažádá o vystavení nového občanského průkazu s trvalým pobytem psaným na adresní místo pořízené nemovitosti, viz kap. 4.2. Z různých důvodů se ale rozhodne, že chce jinou doručovací adresu, než je adresa trvalého pobytu.

⁴³ Hlavní heslo projektu Základních registrů.

Znamená to tedy, že například při oznámení změny trvalého pobytu a doložení nového občanského průkazu v bance, kde má občan vedený účet, jsou jeho údaje zaneseny tak, jak jsou uvedeny na OP. Obvykle se adresa trvalého bydliště považuje zároveň i za doručovací adresu. Pokud chce však vlastník účtu nechat původní adresu jako doručovací, musí o to banku požádat. Osobně se dostaví do banky, prokáže se platným dokladem a úřednice po ověření totožnosti provede požadované změny. Tato informace je uložena v interním systému konkrétní banky a je to informace o tom, že k účtu číslo XY je například vedena osoba se jménem Jan Novák, který má adresu trvalého pobytu Stankovského 1640, 250 88 Čelákovice, ale bankovní výpis se mu má zaslat na adresu Sokolovská 100/94, 186 00 Praha 8 – Karlín. Pokud občan potřebuje změnit doručovací adresu i u dalšího bankovního institutu, např. pokud má stavební spoření u jiné banky, musí se opět dostavit do příslušné banky, kde předloží nový občanský průkaz a požádá o změnu doručovací adresy. Takto to funguje nyní, do 30. června 2012.

5.6.4 Řešení životní situace – Změna doručovací adresy, s využitím vlastního nebo užívaného AIS

Od 1. července 2012 tomu bude už jinak. Občan se dostaví na úřad, kde spolu s úředníkem, po předložení občanského průkazu, vyplní Žádost o změnu doručovací adresy a tato nová doručovací adresa již bude k dispozici všem oprávněným institucím, které mají k záznamu povolený přístup.

5.6.4.1 Popis průběhu procedury

Procedura podání Žádosti o změnu doručovací adresy, s využitím vlastního či užívaného AIS, bude probíhat následovně. Úředník (editor) se přihlásí do AIS pro Hlášení změny doručovací adresy. Jako první je ověřena jeho role v RPP, zda má práva editora.⁴⁴ Poté zadá identifikační číslo OP žadatele. V tomto kroku se zobrazí aktuální data o žadateli z ROB. Pokud úředník provádí editaci doručovací adresy, pracuje s registrem RUIAN, který si vyžádá zanesení položek: OKRES, OBEC, ULICE, ČÍSLO POPISNÉ. V tuto chvíli se ze dvou registrů (ROB a RUIAN) vygenerovaly potřebné referenční údaje. Editor provede fyzickou změnu staré adresy na novou, pomocí RUIAN, a vygeneruje žádost o změnu doručovací adresy. Žádost je předána

⁴⁴ V tuto chvíli již začíná generování údajů ze ZR.

zpět do ISZR. Od této chvíle již každý, kdo k záznamu přistoupí, bude pracovat s nově zadanou adresou.

5.6.5 Zhodnocení

V souvislosti s budoucím zaváděným systémem ISZR, hodnotím přechod na tento nový systém pozitivně. Dokonce se domnívám, že pokud by centralizace databází s referenčními údaji (včetně doručovací adresy) proběhla již dříve, bylo možné předejít určitému procentu pokut a z nich vyplývajících exekucí.

Ne každý člověk má v dnešní době možnost a čas zařizovat a oběhovat jednotlivé úřady s žádostí o jednu a tu samou změnu pořád dokola. Může se stát, že občan zapomene nahlásit změnu trvalého pobytu nebo doručovací adresu v jediné instituci, kde se mají o změně dozvědět a problém je na světě.

Příkladem je opoždění informovanosti zákazníka telefonního operátora o nezaplacení účtu za telefon v celkové výši 200,- Kč. K nezaplacení mohlo dojít v důsledku zpoždění převodu výplaty na účet dotyčného, tím pádem nebyla na účtu k dispozici dostatečná suma a nemohl být řádně proveden trvalý příkaz. Občan si tohoto zpoždění nemusí ani všimnout a z 200,- Kč tak může narůst dluh až na 20.000,- Kč (konečná částka obsahuje i náklady na exekuční řízení, které jsou nemalé).

Tato časová prodleva by byla systémem ISZR podchycena centrálně, občan by si mohl nechat doručovat poštu přímo do práce a byl by vždy a včas informován o svých povinnostech.

5.6.6 Životní situace – Chybný obchodní název společnosti

Do doby před datovými schránkami bylo vždy nutné při žádosti o změnu základních údajů společnosti předložit dokumenty na Obchodní rejstřík, Živnostenský úřad, Finanční úřad, Okresní správu sociálního zabezpečení, na zdravotní pojišťovnu atd. Správné promítnutí změny do Obchodního rejstříku, Registru ekonomických subjektů, Registru živnostenského podnikání, Registru plátců DPH atd. vyžadovalo opět mnoho času a úsilí, především v podchycení nedostatků na všech uvedených místech.

Každý portál funguje jako samostatný systém, proto při předávání dat jedním úřadem druhému, občas docházelo k různým modifikacím adres, názvů společností, ke špatnému přiřazení klasifikace ekonomických činností - CZ-NACE atd.

V následujícím příkladu zjistil statutární orgán, jednatel společnosti s ručením omezeným, že je v Obchodním rejstříku špatně zadaný název společnosti.

K vyřízení této záležitosti jsou opět potřeba náležitosti jako Zakladatelská listina, občanský průkaz jednatele, dokumenty opravňující ho jednat za společnost atd. Občan se dostaví na příslušný úřad, kde je provedena oprava.

Hlavním problémem současného systému je decentralizace, která má za následek časový posun aktualizací v okolních systémech. Spousta institucí vede o svých zákaznících, partnerech informace převzaté z Obchodního rejstříku.

Příklad:

Pokud například začne společnost A spolupracovat se společností B a k 1. dubnu 2011 a k tomuto datu jsou v Obchodním rejstříku nekorektní data o společnosti B, poté tato špatná data považuje společnost A za správná a přebírá je jako správná do svého interního systému. K 20. dubnu 2011 pak společnost požádá o provedení změny (opravy) názvu společnosti, která je provedena do několika pracovních dnů. Na Obchodním registru je název společnosti opraven. Společnost B má tedy opravený obchodní název, ale systémy, které si informaci převzaly před datem této změny evidují stále název chybný. S tímto chybným názvem pak pracují dál a tím se zvyšuje riziko další možné modifikace.

Odstranění takové chyby je běh na dlouhou trať, neboť subjekty, které údaje o společnosti využívají, nemají tušení, že k nějaké změně došlo, nedostane se k nim požadovaná informace včas.

Podobné nedostatky by mělo zavedení ISZR odstranit a udržovat vždy pouze správná a aktuální data.

5.6.7 Řešení životní situace – Chybný obchodní název společnosti, prostřednictvím ISDS

Editace a opravy referenčních údajů společnosti se od 1. července 2012 budou provádět výhradně v nově vzniklém ROS. Jednatel společnosti zjistí, že jsou v ROS chybně vedené údaje o jeho firmě, konkrétně název společnosti. Chyba mohla nastat překlepem úředníka při zanášení společnosti do ROS nebo je uvedena zkrácená verze obchodního názvu, špatně zadaná právní forma atp. Jednatel společnosti se rozhodne pro nápravu

této skutečnosti prostřednictvím datové schránky, kde zvolí formulář pro Reklamaci referenčních údajů.

5.6.7.1 Popis průběhu procedury

Žádost o opravu referenčních údajů začíná výběrem správného formuláře pro elektronické podání. Formuláře jsou k dispozici na novém portálu veřejné správy⁴⁵. První krok, který musí jednatel udělat, je přihlásit se do své datové schránky (do ISDS). Najde příslušný formulář, který čerpá data z ROS, kam editor chybně zanesl název společnosti a vstoupí do něj.

Z tohoto místa je možné výběrem formuláře pro Reklamaci referenčních údajů upravit požadovaný referenční údaj, v tomto případě název společnosti. Provede se to tak, že je vepsán správný název společnosti (provedení opravy na základě reklamace) a systém pošle žádost o změnu referenčních údajů do ROS. ROS vygeneruje potvrzení o předání žádosti na změnu a zavře příslušný formulář.

V tomto okamžiku, po provedení změny editorem, budou všechny OVM, které k záznamu společnosti přistoupí, pracovat již s opraveným názvem firmy.

5.6.8 Zhodnocení

Ze své pětileté praxe se zpracováním a opravami dat mohu konstatovat, že odstranění špatného názvu firmy či špatně zadané adresy z databáze může být občas zdlouhavým procesem. Záznam je opraven na základě dopisu od společnosti, která si opravu žádá. Do procesu zpracování dat vstupuje tolik faktorů a zdrojů, že při automatizované aktualizaci může být záznam opakovaně přepsán špatnými údaji. Tak se děje opakovaně, dokud není záznam správně zeditován v hlavním zdroji dat. Proces opravy jednoho záznamu tedy může trvat až několik měsíců.

Propojení a centralizace systému by určitě ulehčila život nejednomu editorovi, který má na starost aktualizaci interní databáze společnosti.

⁴⁵ portal.gov.cz (portál veřejné správy), tento portál má novou strukturu a grafiku od 20. 3. 2012.

5.6.9 Životní situace – Potřeba informovat jednotlivé poskytovatele služeb o nastalých změnách

Jak již bylo zmíněno v úvodním odstavci kap. 5.6.3, při koupi nemovitosti do osobního vlastnictví za účelem trvalého bydliště, je nutné komunikovat i s poskytovateli energií, pojištění domácnosti, životního pojištění atd.

Pokud si občan vyřídí všechny náležitosti, nahlásí se u jednotlivých dodavatelů elektřiny, plynu, vody atd., ještě nemá vyhráno. V případě, že si ponechal doručovací adresu na předchozí místo trvalého bydliště nebo na adresu zaměstnavatele a rozhodne se po několika měsících sjednotit místo trvalého bydliště vedeného v občanském průkazu s doručovací adresou, je za současné situace nutné, aby sám kontaktoval i jednotlivé dodavatele služeb a změnu doručovací adresy si u nich vyžádal.

5.6.10 Řešení životní situace – Potřeba informovat jednotlivé poskytovatele služeb o nastalých změnách, prostřednictvím Czech POINT

Jednou z přidaných hodnot ZR je schopnost systému informovat o změnách údajů vedených v ZR i ostatní právnické osoby. Poskytnutí informace o změně údajů třetí osobě (třetím osobám) je ale možné pouze se souhlasem občana (FO nebo PO).

Třetí osobou se myslí:

- bankovní instituce, kde má občan (příp. FO nebo PO) vedený účet, uloženy peníze, podepsané smlouvy,
- poskytovatelé dodávky energetických služeb, např. dodavatel elektřiny, plynu atd.,
- služby umožňující využívání technologií – mobilní operátoři, poskytovatelé internetu atd.,
- PO, FO podnikající atd.

5.6.10.1 Postup průběhu procesu informování třetích stran o nastalých změnách prostřednictvím Czech POINT

Poskytnutí souhlasu s informováním o změně údajů třetí straně s využitím kontaktního místa veřejné správy Czech POINT, probíhá takto – úředník (editor) se přihlásí do jednotného identitního prostoru (JIP) aplikace Czech POINT. Probíhá připojení k ZR. Opět se vybere příslušný formulář pro Poskytnutí informace třetí osobě. Proběhne

ztotožnění žadatele v ROB načtením referenčních údajů o žadateli, který aktivuje službu Poskytnutí informace třetí osobě. Zadáme první potřebu, komu budeme sdělovat své údaje – zadá se IČO příslušné instituce, např. Komerční banky (KB). Z ROS dojde k ověření a k načtení referenčních údajů o poskytovateli služeb (KB). Takto je možné udělit více dodavatelům služeb souhlas s Poskytnutím informace třetí osobě.

Dále pak je na občanovi samotném, zda třetím stranám:

- poskytne všechny referenční údaje o své osobě z ROB,
- nebo vybere referenční údaje z ROB, které těmto institucím poskytovat nechce.

Následuje fyzické odeslání formuláře do ZR s žádostí o provedení změny prostřednictvím Czech POINT. Vrací se zpět potvrzení o provedení změny do ISZR. Systém vygeneruje číslo žádosti a uzavře formulář.

5.6.11 Zhodnocení

Na tomto příkladu je dobře vidět podstata hesla „neobíhá občan, ale data“ se zahrnutím soukromého sektoru. Možnost informovat o změnách referenčních údajů třetí osobu, považují za benefit informační společnosti, který je logickým krokem a přidanou hodnotou ISZR.

Občan nebo jednatel společnosti má právo se rozhodnout, zda této služby využije a v jakém rozsahu.

6 Předpokládaný vývoj a zhodnocení

Hodnocení a vizi ISZR do budoucna uvádím vždy u jednotlivých životních situací. Systém Základních registrů hodnotím podle dostupných informací běžnému uživateli k datu zpracování diplomové práce pozitivně a jako přínosný. Otázkou je, zda si za tímto hodnocení budu stát i po 1. červenci 2012. Myšlenka e-OP a e-OP s čipem byla jistě také na začátku projektu „zbarvená do růžova“ a po 1. lednu 2012, kdy byl tento nový systém uveden do provozu, můžeme nalézt několik nedostatků, na které systém nebyl plně připraven a nepočítal s nimi.

Pořízení občanského průkazu se strojově čitelnými údaji (e-OP) a občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem (e-OP s čipem) se liší nejen v nákladech vynaložených na samotné pořízení průkazu, ale také v nákladech a úkonech, které s e-OP s čipem dále souvisí.

e-OP s čipem totiž držiteli v současné době přináší pouze jediné a to možnost elektronického podpisu (tzv. unikátního kódu, který je vhodný pro komunikaci s úřady, případně pro komunikaci úřadů mezi sebou). Držitel je nucen mimo jiné vynaložit finance i na pořízení certifikátu, bez kterého není elektronický podpis důvěryhodný, pořídit čtečku čipových karet, prostřednictvím které je prováděno ověření identity a mít nainstalovaný speciální software, který s elektronickým čipem komunikuje. Pro získání certifikátu je nutné navštívit jednu z certifikačních autorit⁴⁶, které příslušný certifikát vystaví.

Jako nedostatky e-OP ať už s čipem nebo bez čipu vidím v absenci některých údajů na dokladu, to, že nelze s údaji ztotožnit jeho fyzického držitele, elektronický podpis lze pořídit i levněji u poskytovatele certifikačních služeb nebo jinde a není k tomu nutné vlastnit e-OP s čipem. V neposlední řadě pak vidím jako malé negativum nutnost strávit na úřadu při vyřizování žádosti o e-OP delší časový úsek. Je to z důvodu pořízení digitální fotografie na místě vyřizování žádosti, což zabere více času než dříve.

Chybějící údaje v e-OP mohou způsobit nepříjemnosti při sjednávání smluv, informovanosti o stavu nemocného, pokud pomocí oddacího či rodného listu neprokážeme, že jsme s konkrétní osobou v příbuzenském vztahu. Dále vidím komplikaci v policejní práci v terénu. Na e-OP totiž nejsou povinné údaje např. o

⁴⁶ Certifikační autorita - PostSignum a První certifikační autorita, a.s.

zákazu vstupu na určité území (do určitého města), zda je osoba způsobilá k právním úkonům, navíc budou muset být policejní jednotky v terénu vybaveny mobilními čtečkami, kvůli ověřování identity a autentizaci.

Tím se dostávám k dalšímu bodu a to je bezpečnostní osobní kód (BOK), který si každý občan volí při převzetí občanského průkazu. Zde se může vyskytnout nevůle či rozpor u starší generace, která může mít problém se zapamatováním si PIN kódu k platební kartě (pokud platební kartu vlastní), natož pak si pamatovat 4-10 místný kód k občanskému průkazu, kterým se držitel karty autentizuje. Platí zde stejná doporučení jako u platebních karet a to, že nesmí být PIN zapsán a nošen v blízkosti karty (spolu s kartou), natož být na kartě zapsán, což nelze zcela vyloučit právě u starší generace, která si nebude moci kód zapamatovat a zvýší tak riziko možnosti zneužití vlastního dokladu.

Myšlenka multifunkčního občanského průkazu, který by zastával i spoustu jiných funkcí, jako je průkazka do knihovny, parkovací karta, kartička pojištěnce nebo dokonce jako cestovní doklad náhradou za Opencard, je sice příjemná, ovšem obávám se, že v budoucnu asi nehrozí.

Na jednu stranu by existence takového dokladu lidem ulehčila život. Komplikace několika karet a každá je k jinému použití, sebou nese nepříjemnosti, v případě, že sebou kartu nemáte. Takto by bylo vše v jednom, nehledě na to, že by takovou kartu bez určitých funkcí mohly vlastnit i děti. Ty si mohou nově požádat o občanský průkaz i před dovršením patnáctého roku. Naopak nepříjemnosti, které může jediná karta obsahovat je to, že pokud ji vlastník ztratí, ztratí po nějakou dobu i možnost využití dalších služeb, které by mu karta poskytovala, do doby, než by si pořídil nový doklad.

Podle mínění primátora Prahy Bohuslava Svobody je to ale nepravděpodobné, neboť občanský průkaz má sloužit jako osobní doklad v České republice či v rámci Evropské unie.[49]

Nabízí se tedy myšlenka, proč nevymyslet k e-OP další kartu, která by byla multifunkční a zároveň by platila jako další doklad pro ověření totožnosti. Toto zmiňuji kvůli bankám a dalším institucím, které identifikují osoby a v některých případech vyžadují doložení dalšího dokladu (většinou řidičského průkazu) k provedení bankovní transakce.

Jako pozitivum bych u e-OP s čipem viděla právě zabezpečení v podobě kontaktního čipu. Ke čtení informací z čipu je totiž zapotřebí čtečky čipů, zakoupení speciálního softwaru a získání certifikátu, prostřednictvím kterého je uživatel přistupující k údajům autentizován. Což může být běžnými uživateli chápáno negativně, protože pro pořízení všech těchto věcí musí sáhnout do peněženky, na druhou stranu, není tak snadné dostat se k datům uloženým v čipu.

Samozřejmě není vyloučeno, že kontaktní čip na e-OP bude využit i k dalším účelům. Zatím ale nejsou provedeny právní předpisy, které by možnost ukládání jiných dat na čipu povolovaly.

7 Závěr

Myšlenka informační společnosti podporované současnými technologiemi je sama o sobě chvályhodná. Informační společnost je posun od závislosti na interních informačních systémech k systémům využívajících externí komunikaci. Přináší pozitiva jako je dramatické snížení prostorového a časového omezení a zvýšení přístupu k velkému množství veřejných informací. Propojenost informačních, komunikačních a masově-mediálních technologií, je charakterizována širokou plošností a vysokou rychlostí při pronikání do všech oblastí společnosti.

Budování informačních dálnic začalo již na konci 90. let minulého století s cílem dokončení projektu „Státní informační politika – cesta k informační společnosti“ v následujícím desetiletí. Další cíle v souvislosti s budováním globální infrastruktury a zlevnění, široké dostupnosti a liberalizaci telekomunikací přinesl z řad Evropské unie „Akční plán eEurope+“. Česká republika, jakožto členský stát EU, tento akční plán přijala a snažila se o přiblížení jeho cílům.

Ne vždy se však projekt takového formátu povede, a proto je důležité počítat s různými úskalími, které mohou realizaci a dokončení projektu odsunout. Může se projevit technologický i časový posun mezi přijetím projektu a jeho samotnou realizací. Technologie, které jsme používali na přelomu roku 2000, se diametrálně liší od technologií, které používáme dnes. Tudíž některé dobře zamýšlené projekty dřívější doby vyzněly naprázdno z důvodu jejich zastarání a neaktuálnosti v době nasazení.

I projekt Základních registrů se setkal s časovým posunem. Původní spuštění ostrého provozu systému bylo datováno na 1. července 2011, tento termín však nebylo možné splnit a tak je termín po právních úpravách přesunut na letošní 1. červenec 2012. Od začátku letošního roku vedou veškeré kroky ke splnění tohoto cíle. Na začátku dubna 2012 byl spuštěn pilotní projekt systému Základních registrů na Úřadu městské části Prahy 13. Tento projekt má za úkol podchytit nedostatky projektu před jeho puštěním do rutinního provozu. Mimo pilotní projekt jsou také testovány upgrady systému, snaha o umožnění připojení do KIVS více poskytovatelů ICT služeb, navyšování kontaktních míst Czech POINT, zavedení nového občanského průkazu se strojově čitelnými údaji a kontaktní elektronickým čipem a v neposlední řadě probíhá i celorepublikové školení

úředníků, kteří budou se systémem pracovat. I projekt tohoto formátu může zkolabovat na lidském faktoru, pokud nebude vědět, jak se systémem správně a efektivně pracovat.

Projekt Základních registrů je největším projektem novodobé historie v oblasti kvality práce veřejné správy. Cílem projektu je odstranění roztříštěnosti, nejednotnosti a vícenásobného výskytu dat v databázích veřejné správy o obyvatelích, osobách, nemovitostech a adresách. Souvisí s tím i transparentnost transakcí prováděných nad daty, větší bezpečnost a silnější ochrana osobních údajů. Základní registry tvoří propojený komplex s dalšími klíčovými systémy eGovernmentu – KIVS, která zajišťuje bezpečný a efektivní přenos dat, Czech POINT jako spolehlivý asistovaný přístup ke službám státu prostřednictvím soustavy snadno dostupných kontaktních míst a datové schránky, které jsou považovány za bezpečný komunikační kanál mezi soukromoprávními a veřejnoprávními subjekty a veřejnoprávními subjekty navzájem.

Dovolím si tvrdit, že spuštění a fungování systému základních registrů se blíží do cílové rovinky a dosáhne jí v předpokládaném čase. Zároveň doufám, že tato diplomová práce pomůže k lepšímu pochopení a orientaci fungování systému Základních registrů a pomůže především běžným uživatelům pochopit pozadí komunikace s OVM prostřednictvím ISZR.

8 Slovníček pojmů

Slovníček pojmů obsahuje pouze hlavní pojmy diplomové práce.

Apostila

Apostila je úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin. Založena na jednom ověřování, superlegalizace je postavena na principu dvojího ověření.

Autentizace

Autentizace slouží k jednoznačnému určení uživatele, který přistupuje k systému. Cílem autentizace je zajistit, že systém přesně ví, s jakým uživatelem komunikuje, kdo to je.

Autorizace

Autorizací se rozumí proces ověření přístupových oprávnění uživatele vstupující do informačního systému. Tento proces ve většině případů navazuje na proces autentizace. Podstatou autorizace je ověřit, zda daný uživatel má oprávnění provést příslušnou akci, například vložení nového záznamu do seznamu dodavatelů apod.

Autorizovaná konverze dokumentu

Autorizovaná konverze dokumentu znamená úplné převedení dokumentu v listinné podobě do elektronické podoby nebo úplné převedení elektronického dokumentu do dokumentu v listinné podobě. Dokument, který provedením konverze vznikl, má stejné právní účinky jako dosud používaná ověřená kopie. Ověřovací doložka každé provedené konverze se ukládá do centrálního úložiště ověřovacích doložek.

Certifikační autorita

Certifikační autorita vystupuje při vzájemné komunikaci dvou subjektů jako třetí nezávislý důvěryhodný subjekt, který prostřednictvím jím vydaného certifikátu jednoznačně svazuje identifikaci subjektu s jeho dvojicí klíčů, respektive s jeho digitálním podpisem.

Citlivý údaj

Citlivý údaj je osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství, filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě

subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů. Za citlivý údaj je považován i biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů.

Elektronická podatelna

Elektronická podatelna je bezpečný emailový systém, který se používá pro odesílání a přijímání digitálně podepsaných dat mezi uživateli a institucemi.

Elektronická značka

Elektronická značka (elektronické razítko) je z technického hlediska to samé jako elektronický podpis s tím rozdílem, že zatímco e-podpis je určen pro fyzické osoby jako jejich projev vůle, tak elektronická značka je určena především pro právnické osoby, elektronické značky mohou být tedy vytvářeny – generovány automaticky softwarem.

E-pas (pas s biometrickými prvky)

E-pas je cestovní doklad se strojově čitelnou zónou a s nosičem dat s biometrickými prvky. Obsahuje fotografii a od 1. 4. 2009 i otisky prstů.

Identifikátory

Identifikátor je jednoznačný výraz, který odlišuje jednotlivé entity, které patří do stejné třídy objektů. Identifikátor se obvykle skládá z čísel, znaků nebo je to kombinace obojího.

Informační společnost

Společnost založená na informačních a komunikačních technologiích.

Informační systém

Informační systém je funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost. Každý informační systém zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, a dále nástroje umožňující výkon informačních činností.

Informační systém základních registrů (ISZR)

ISZR je informační systém státní správy, jehož prostřednictvím je zajišťováno sdílení dat mezi jednotlivými základními registry navzájem, sdílení dat mezi základními registry a agendovými informačními systémy (AIS), správa oprávnění přístupu k datům, vedení logů.

Infrastruktura

Infrastruktura je systém podporující přenos jakékoliv formy digitálně zpracovaných dat.

Orgány veřejné moci

Do pojmu orgán veřejné moci jsou zahrnuty – státní orgány, orgány územně správních celků, Pozemkový fond České republiky a jiné státní fondy, zdravotní pojišťovny, Český rozhlas, Česká televize, samosprávné komory zřízené zákonem, notáři a soudní exekutoři.

Osobní údaj

Osobní údaj je jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt přímo nebo nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.

Referenční údaj

Referenční údaj je údaj vedený v základním registru, který zákon upravující vedení příslušného registru jako referenční údaj označuje, v daný okamžik aktuální, platný a jednotný údaj pro použití v agendách ve státní správě. Referenční údaj je považován za referenční do doby, než je prokázána jeho nepravda.

Referenční vazby

Referenční vazby jsou odkazy na referenční údaje z jiného registru.

Rodné číslo

Jedinečný identifikátor osoby. Rodné číslo v sobě obsahuje poslední dvojčíslí roku, kdy se jedinec narodil, měsíc a den narození. U žen se k měsíci připočítává číselná konstanta 50, tudíž je možné z rodného čísla rozeznat, zda se jedná o muže či ženu. Koncovku rodného čísla tvoří tzv. „pořadové číslo“ – což je číslo, které vyjadřuje, kolikátý se v konkrétní den jedinec narodil a na čtvrté pozici pořadového čísla je kontrolní číslice. Kontrolní číslice je v praxi využívána u osob narozených po roce 1954.

Subjekt osobních údajů

Subjektem osobních údajů je fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují.

Superlegalizace

Superlegalizace dokumentů se provádí např. na matriční doklady, rozvodové rozsudky atd., jedná se o ověření listiny. Jedná se o potvrzení originálu a vyloučení padělku. Ověřuje se razítko (pečeť) vydávající organizace a podpis vydávajícího úředníka. Superlegalizované dokumenty lze využít jako platné a ověřené dokumenty v zahraničí.

Zpracování osobních údajů

Zpracováním osobních údajů je jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace.

9 Použitá literatura

1. Agendové systémy, Správa základních registrů. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-osob/agendove-systemy>
2. Akční plán eEurope+ 2003. *Archiv: stránek bývalého Ministerstva informatiky* [online]. 2003 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/scripts/detail.php_id_1281.html
3. Autentizace a autorizace. *Web4Company.cz: zdarma vše o webových technologiích a vývoji webových stránek* [online]. 2005 - 2012 [cit. 2012-03-23]. Dostupné z: <http://www.web4company.cz/bezpecnost-autentizace-autorizace/>
4. Autorizovaná konverze: Czech POINT. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/web/index.php?q=node/362>
5. Co poskytuje Czech POINT: Czech POINT. *Czech POINT* [online]. 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/23>
6. Czech POINT. *Czech POINT* [online]. 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/web/>
7. Digitální mapa veřejné správy. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/digitalni-mapa-verejne-spravy-2749.aspx>
8. DVOŘÁKOVÁ, Tereza. Informační portál pro eGovernment. *Archiv závěrečné práce Tereza Dvořáková FI N-IN INS /fi_m/* [online]. 2011, 28. 4. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: is.muni.cz/th/143487/fi_m/clanky.doc
9. EEurope+ 2003: společný program k realizaci informační společnosti v Evropě. *Archiv: stránek bývalého Ministerstva informatiky* [online]. Červen 2001 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/files/368/eeurope+_cj.pdf
10. EGON jako symbol eGovernmentu - moderního, přátelského a efektivního úřadu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-jako-symbol-egovernmentu-moderniho-pratelskeho-a-efektivniho-uradu-252052.aspx>
11. EGON/ manuál použití. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/manual-pouziti-egon1-pdf.aspx>
12. Fyzické osoby - elektronický občanský průkaz. *Certifikační autorita PostSignum* [online]. © 2010 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.postsignum.cz/fyzicke_osoby__elektronicky_obcansky_prukaz.html

13. Informační systém základních registrů. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/informacni-system-zakladnich-registru>
14. ISSS 2012 - Podrobný program konference ISSS 2012. *ISSS 2012* [online]. 5. 4. 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: http://www.issc.cz/archiv/2012/download/prezentace/nemec_mvcr.pdf
15. ISSS 2012 - Podrobný program konference ISSS 2012: Registr obyvatel. *ISSS 2012* [online]. © 2011, 5. 4. 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.issc.cz/program.asp>
16. IZIP - Pro media. *IZIP* [online]. 2009, 6.10.2009 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.izip.cz/pro-media/aktuality/72-3>
17. Komunikační infrastruktura veřejné správy. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-komunikacni-infrastruktura-verejne-spravy.aspx>
18. Ochrana osobních údajů. *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. © 1997-2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/ochrana-osobnich-udaju-opu/1000818/51144/>
19. ORG - převodník, Správa základních registrů. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/org-prevodnik>
20. Osobní doklady. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/osobni-doklady-642319.aspx>
21. PAS S BIOMETRICKÝMI PRVKY (E-PAS). *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 19.01.2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/consulate.newyork/cz/konzularni_a_vizove_informace/cesto_vni_doklady_ceske_republiky/pas_s_biometrickymi_prvky_e_pas.html
22. PETERKA, Jiří. Co nás čeká v eEurope+?. *Lupa.cz: server o českém Internetu* [online]. 28. 6. 2001, 1998 – 2012 [cit. 2012-03-10]. ISSN 1213-0702. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/co-nas-ceka-v-eeurope/>
23. PETERKA, Jiří. Národní broadbandová strategie končí, přijde Digitální Česko!. *Lupa.cz: server o českém Internetu* [online]. 15. 1. 2010 [cit. 2012-04-28]. ISSN 1213-0702. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/narodni-broadbandova-strategie-konci/>
24. Právní předpisy k datovým schránkám. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/navrhy-provadecich-pravnich-predpisu-k-datovym-schrankam.aspx>

25. První celoevropský workshop a Uživatelské fórum projektu VERITAS. *VERITAS Project - FP7 IP* [online]. 2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://veritas-project.eu/2010/10/prvni-celoevropsky-workshop-a-uzivatelske-forum-projektu-veritas/>
26. Příprava zavedení základních registrů pokročila, efektivnější a rychlejší úřady jsou na dosah. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/priprava-zavedeni-zakladnich-registru-pokrocila-efektivnejsi-a-rychlejsi-urady-jsou-na-dosah.aspx>
27. RAK, Roman et al. *Biometrie a identita člověka: ve forenzních a komerčních aplikacích*. Praha: Grada Publishing a.s., 2008, 631 s. ISBN 8024723654.
28. Registr obyvatel, Správa základních registrů. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel>
29. Registr osob. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-osob>
30. Registr práv a povinností, Správa základních registrů. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti>
31. Registr územní identifikace adres a nemovitostí, Správa základních registrů. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-uzemni-identifikace-adres-a-nemovitosti>
32. Státní informační a komunikační politika. *Archiv: stránek bývalého Ministerstva informatiky* [online]. 24. března 2004 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/scripts/detail.php_id_275.html
33. Státní informační a komunikační politika. In: *Archiv stránek bývalého Ministerstva informatiky* [online]. 2006 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/files/275/sikp_def.pdf
34. Superlegalizace dokumentů: Co je to superlegalizace, kdo a proč ji potřebuje. *Velvyslanectví České republiky v Káhiře* [online]. 18.08.2008 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/cairo/cz/viza_a_konzularni_informace/vydavani_cestovnich_dokladu_cr/superlegalizace_dokumentu.html
35. ŠTĚDRŮ, Bohumír. *E-Justice: Občanské soudní řízení sporné a využití informačních technologií a právních informačních systémů*. 1. české. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-714-0.
36. Štědroň, Bohumír. *Úvod do eGovernmentu : právní a technický průvodce*. Praha : Úřad vlády české republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-25-3.

37. ÚOOÚ - O projektu IS ORG. *Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. © 2000 - 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=884&submenu=885&loc=886>
38. ÚOOÚ - Role Úřadu. *Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. © 2000 - 2012, 20.04.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=884&submenu=885&loc=887>
39. ÚOOÚ - Zákon č. 101/2000 sb., o ochraně osobních údajů (účinné znění). *ÚOOÚ: Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. © 2000 - 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=4&submenu=5&loc=20>
40. VANÍČEK, Zdeněk, Stanislav A. MARCHAL, Josef PROKEŠ a Bohumír ŠTĚDRONĚ. Právní aspekty eGovernmentu v ČR. Praha: Linde Praha, 2011, 200 s. ISBN 978-80-7201-855-0.
41. Více informací o občanských průkazech. *ESMO: Elektronické statutární město Ostrava* [online]. 2011, 30.12.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://plone.esmo.cz/cs/potrebuji-si-vyridit/obcanske-prukazy/vice-informaci-o-obcanskych-prukazech>
42. Vyhláška, kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech - č. 400/2011 Sb. - Konsolidované znění. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. 2010-2012, 06.12.2011 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-400>
43. Základní informace. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti/zakladni-informace>
44. Základní registry veřejné správy. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-verejne-spravy.aspx>
45. Zákon č. 300/2008 Sb., eGovernment Act. *Egonov* [online]. 2009, 26 Duben 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.egonov.cz/seznamy/predpisy/zakon-c.-300-2008-sb.-egovernment-act_3.html
46. Zákon o eGovernmentu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ega-cili-zakon-o-egovernmentu.aspx>
47. Zákon o eGovernmentu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ega-cili-zakon-o-egovernmentu.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

48. VÁLKOVÁ, Hana. Čipy v občankách mají jen jedinou funkci. A platí se za ně pětinasobek. *IDNES.cz* [online]. 1999 – 2012, 21. ledna 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cipy-v-obcankach-maji-jen-jedinou-funkci-a-plati-se-za-ne-petinasobek-1pa-/domaci.aspx?c=A120119_170019_domaci_hv
49. Základní informace. *Správa základních registrů* [online]. © 2010 – 2012 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel/zakladni-informace>